

САЙЛОВ ҲУҚУҚИ ТАМОЙИЛЛАРИ

Мамлакатимизда давлат ҳокимиятини шакллантириш ва унинг фаолиятида инсон ҳуқуқлари ва манфаатлари гояларига собитлик билан таяниб иш кўриш натижасида халқаро майдонда давлатимизнинг обрў-эътибори ортиб бораётганлиги барчани бирдек қувонтирмақда.

5 бет

ТУҲМАТДАН КЕЛГАН ОФАТ

"Туҳматчи" билан юзма-юз гаплашиб олиш мақсадида келган "қақрилмаган меҳмон" аввалига хонадон соҳиби билан тинч суҳбатлашган эди. С.Камарова эшигини тақиллатган маҳалла профилактика нозирига юзлангани ҳамон Е.Дмитриевнинг баланд овози уйни ларзага келтирди...

9 бет

Mustaqillik huquq demakdir

Ҳуқуқ

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan www.huquq-gazeta.uz

2014-yil 30-oktabr, №44 (929)

Куз таровати

Жараён

Фаолиятимиз мезони

Инсон манфаатлари олий қадрият даражасига кўтарилган Ўзбекистонни дунё тан олиб, барча соҳаларда мамлакатимизнинг ибрат даражасига кўтарилаётгани замирида аҳоли билан ҳамжиҳатлик, ошқоралик ва демократия тамойиллари, хусусан, тинчлигимиз барқарорлиги масаласи мужжасам. Қолаверса, амалга оширилаётган ислохотлар том маънода инсон манфаатлари, унинг турмуши фаровонлиги, юрт ободлиги йўлида хизмат қилиши ва ҳар бир йўналишда фуқаролар, давлат ва жамият манфаатлари қонун ҳимоясида эканлигини эътироф этишга қодир кучли ҳуқуқий механизм яратилганидир.

Мустақиллик туфайли халқимиз руҳиятида бунёдкорлик ва яратувчанлик, ташаббускорлик туйғулари уйғониб, одамларнинг меҳнатга, мулкка муносабати ўзгарди. Уларнинг ҳуқуқий онги юксалиб, ихтиролар кашф этилаётгани, глобаллашув моҳияти изчиллик билан илгарिलाётгани, демократик қарашлар фаоллашаётганига гувоҳимиз.

Албатта, айни ушбу жараёнларда прокуратура органлари зиммасига ўта масъулиятли вазифалар юклатилган.

Жумладан, вилоятдаги қонунлар ижроси устидан прокурор назоратини ташкил этишда асосий эътибор аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, иш ҳақи тўловларини ўз вақтида тўлиқ амалга ошириш, аҳоли бандлигини таъминлаш, соғлиқни сақлаш, тадбиркорлик субъектларининг қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш ва қишлоқ хўжалигида ислохотларни янада чуқурлаштиришга оид қонунлар, Президент фармонлари ва ҳукумат қарорлари ижро

этилиши устидан назорат қилишни таъминлашга қаратилган.

Мазкур соҳаларда аниқланган қонунбузилиши ҳолатлари прокурор назорати ҳужжатларини қўллаш орқали бартараф қилиниб, қонунийликни таъминлашнинг барча зарур чоралари кўрилмоқда.

Вазирлар Маҳкамасининг 2013 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари ва 2014 йилга иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишлари га мўлжалланган бағишланган мажлисидаги Президентимиз маърузасидан келиб чиқадиган устувор вазифаларнинг тўла бажарилишида ҳам прокуратура органлари зиммасига катта масъулият юклатилди.

Қонунларнинг ижроси юзасидан ўтказилган текширишларда 5 минг 300 дан ортиқ прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди. 4 минг 555 нафар шахс интизоми, маъмурий ва моддий жавобгарликка тортилди. Минг нафардан ортиқ мансабдор шахс

Муротжон АЗИМОВ,
Бухоро вилоят прокурори

расман огоҳлантирилиб, 974 та ноқонуний ҳужжатлар протестлар асосида қонунга мувофиқлаштирилди. Судларга 8 млрд. сўмдан ортиқ зарарларни ундиришга оид даъво аризалари киритилиб, жиддий қонунбузилиши ҳолатлари бўйича 169 та жиноят ишлари қўзғатилди. Назорат тадбирларида 6679 нафар фуқаронинг бузилган ҳуқуқлари тикланди.

"Фуқароларнинг муҳофаза қилиниши тўғрисида"ги ҳамда "Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиклиги тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунлари ижросини таъминлаш юзасидан вилоят ҳудудида маҳалла ва қишлоқлар кесимида кенг қамровли масалалар, ижтимоий муаммоларни бартараф этиш, хусусан, табиий газ, электр энергияси тўловлари билан боғлиқ фуқароларни қизиқтирган саволларга жавоб бериш мақсадида ташкил этилаётган очик мулоқотлар, учрашувлар самарадорлиги фактларда яққол намоён бўлаётганини эътироф этиш жоиз.

Албатта, халқ ичига кириб бориш, юзма-юз суҳбатлашиш уларни биринчи навбатда қонунларни ҳурмат қилишга ўргатади. Қолаверса, фуқароларнинг ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга ишончи ортади. Бу даврда 4184 нафар фуқаронинг поймол этилган ҳуқуқлари тикланди.

[Давоми 3-бетда]

Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлигида Президентимиз Ислам Каримов томонидан илгари сурилган «Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси»да ахборот соҳасини ислох этиш борасида белгилаб берилган устувор вазифаларни ҳаётга татбиқ этиш масалаларига бағишланган матбуот анжумани бўлиб ўтди.

Муҳим масалалар муҳокама қилинди

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюشمаси ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари қўмитаси ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирда давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари, оммавий ахборот воситалари масъул ходимлари, соҳага оид олий ўқув юрлари профессор-ўқитувчилари қатнашдилар.

Анжуманда сўзга чиққанлар мамлакатимизда Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида амалга оширилаётган кенг қўламли демократик ислохотлар жамиятимизнинг барча жабҳалари қатори оммавий ахборот воситалари фаолиятини ҳам изчил ривожлантириш, ушбу тизимда замонавий технологиялардан фойдаланиш қўламини кенгайтиришда муҳим омил бўлаётганини таъкидлашди. Хусусан, «Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси»да белгиланган муҳим вазифалардан келиб чиқиб, 2014 йил 5 майда қабул қилинган "Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиклиги тўғрисида"ги Қонун ахборот соҳасини янада ислох этиш, жамиятимизда демократик ислохотларни ривожлантириш, инсон ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш борасидаги муҳим қадам бўлди.

Яна шунинг таъкидлаш жоизки, концепцияда белгиланган вазифаларни амалга ошириш учун ишлар изчил давом эттирилмоқда. Жумладан, мамлакатимиз парламенти қўйи палатаси томонидан "Оммавий ахборот воситалари фаолиятининг иқтисодий асослари тўғрисида", "ОАВни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш кафолатлари тўғрисида"ги янги Қонунлар лойиҳалари ишлаб чиқилиб, кенг жамоатчилик иштирокида муҳокама этилаётди.

Мазкур қонунларнинг қабул қилиниши соҳага бозор иқтисодиёти механизмларини жорий этиш, рақобат муҳитини кучайтириш, ОАВларнинг иқтисодий эркинлиги ва мустақиллигини таъминлаш, жамоатчиликни тезкор, холис ахборот билан таъминлаш, демократик принципларга асосланган ҳолда ОАВни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш учун зарур шароитларни яратишда муҳим ҳуқуқий асос бўлади. Шунингдек, тадбирда сўзга чиққан нотиклар ахборот соҳасини ислох этиш ва бу борадаги қонунчиликни такомиллаштириш истикболлари, оммавий ахборот воситалари фаолиятига оид қонунларнинг ижро механизмининг кучайтириш масалаларига оид маърузалар қилишди.

Ўз муҳбиримиз

Обуна — 2015

Ҳурматли юртдошлар!

2015 йилда ҳам "HUQUQ" газетаси Сизнинг энг яқин ҳамкорингиз бўлиб қолади. Газетамизга «Матбуот тарқатувчи» АК ва барча почта балоқаси бўлимларида обуна бўлишингиз мумкин.

НАШР ИНДЕКСИ - 231

Яширин ишлаб чиқариш мамакат иқтисодиётига жиддий зарар етказишни барчамиз яхши билемиз. Бундай фаолият давлат бюджетига тушумлар салмоғининг камайишига сабаб бўлади. Қолаверса, яширин иш кўрувчилар ишлаб чиқарётган маҳсулот ҳеч қандай сифат сертификатида эга бўлмай, санитария меъёрларига ҳам жавоб бермайди.

Яширгани ошкор бўлди

Жаҳонгир САПАЕВ,

Гурлан туман прокуратураси терговчиси

Мамлакатимизда тадбиркорлик фаолиятига берилаётган имтиёз ва эркинликлар кўлами тобора кенгаймоқда. Шундай бир шароитда яширин иш кўришга ҳолат йўқ. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари томонидан олиб борилаётган текширишлар натижалари шунки кўрсатадики, бундай иш кўрувчилар нафақат солиқларни яширишади, балки қонунларда кўзда тутилмаган фаолият билан ҳам шугулланишади. Ўзларини тадбиркор деб ҳисобловчи бундай шахслар ноқонуний даромад олиш мақсадида ҳар қандай тубанлиқдан тап тортмасликлари, айниқса, инсон саломатлигига раҳна солаётганликлари ачинарлидир.

Спиртли ичимликлар соғлиқ учун зарарли эканлигини яхши билемиз. Ушбу маҳсулотнинг қалбақиси эса кишини заҳарлаши мумкин. Бирок, шунда ҳам арзонлигига учибми, спиртли ичимликларни тегишли савдо шохобчаларидан эмас, баъзи бировларнинг уйдан харид қилишни маъқул кўрувчилар оз бўлса-да ураб туради. Бу эса олғир қимсалар учун мўмай даромад манбаи бўлиб хизмат қилмоқда.

Урганчилик Бекпўлат Ходжаев ва Гулистон Кариевалар ана шундайлар сирасидандир. Г.Кариеванинг "Урганч шароб" акциядорлик жамияти қуйиш цехида ишлаши айни муддао бўлди. У ароқ тайёрлаш ҳақида озми-кўп тушунчага эга эди. Атрофда тадбиркорлар кўпаяётган, уларнинг турмуш даражаси яхшиланиб бораётганлигини кўрган эр-хотин "оилавий бизнес"ни йўлга қўйишга қарор қилишди. Бирок, буни қонуний йўл билан амалга оширишни исташмади. Ахир, улар йўлга қўймоқчи бўлган "тадбиркорлик фаолияти"га қонун рўхсат бермаслиги мумкин-да! Шу боис "тинчгина" яширин цех ташкил қилиб қўяқолишди ва қўлбола усулда ароқ ишлаб чиқариб, қонунга хилоф равишда муомалага кириштири бошлашди.

Кўза кунда эмас, кундада синди, дейилганидек, сохта тадбиркорлар икки ишча ароқ маҳсулотини 8 минг сўмга сотган пайтда ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимлари томонидан қўлга олинди. Б.Ходжаев ва Г.Кариеваларнинг уйи текширилганда, турли ёзувли этикеткалар ёпиштирилган 101 ишча "Урганч шароб" АЖда ишлаб чиқарилгани кўрсатилган ароқ маҳсулотлари, ҳар хил сифмдаги идишларга қуйилган 38,5 литр спиртга ўхшаш суюқликлар, 15,5 литр вино маҳсулотига ўхшаш суюқлик, турли сифмдаги бўш ишчалар, 1878 дона турли этикеткалар, акция маркалари ва бошқа ашёвий далиллар топилиб, ҳужжатлаштирилди.

Қилимиш — кидирмиш. Эр-хотин қингир қилмишлари учун қонун олдида жавоб беришларига тўғри келди. Биз юқорида Г.Кариева "Урганч шароб" АЖнинг қуйиш цехида фаолият кўрсатганлигини айтиб ўтган эдик. Б.Ходжаев эса Урганч ахборот ва компьютер технологиялари касб-ҳунар коллежида ҳўжалик ишлари мудири вазифасида ишлаган. Кўриниб турибдики, оила иқтисодий таъминланган, ноқонуний ишга қўл уришга ҳолат йўқ. Бирок, нафсим маним балодур, деганлари шу бўлса керакки, қингирликка қўл уришди. Улар уч нафар фарзанднинг ота-онаси. Ҳам ота, ҳам она-ни суднинг қора курсисига қўриш ҳар бир фарзанд руҳиятига салбий таъсир кўрсатиши турган гап. Эр-хотин оила фаровонлигини таъминлашнинг қонуний манбаларини излаганлариде, бугун маҳаллада, ишончада уятга қолишмасди.

Албатта, давлатимиз қонунлари тадбиркорликни, қўшимча даромад кўришни таққиламайди. Аммо, бундай фаолият давлат ва халқ манфаатларига жиддий зиён етказмаслиги керак. Акс ҳолда "қаҳрамонларимиз" қисмати бошига тушиши мумкин. Уларга ўхшаган "олғир" шахслар маълум муддат мўмай даромад топишлари мумкин, бирок уларнинг "тадбиркорлиги" узоқ вақт давом этмайди. Олдинда эса муқаррар жазо ва ғушаймонлик азоби кутади. Шундай экан, буни эртароқ англаган ва ноқонуний йўлни танламаган маъқул.

Сохтакорликнинг охири вой

Инсон зоти борки, ҳалол меҳнат қилиб, пешона тери орқали даромад топишга ҳаракат қилади. Бирок, яна шундай тоифадаги кишилар ҳам борки, улар халқ фаровонлиги йўлида куч-ғайратини аямаслик, оиласи, фарзандларини боқиб ва тарбиялаш учун елб-югуриши зарурлигини тушунсалар-да, турли қингир йўлар билан кун кечирини маъқул қўрадилар.

2009 йилдан "O'zdayverloyiha" Давлат илмий лойиҳалаш институтининг Андижон филиали бош муҳандиси лавозимида фаолият юритган Асқаржон Эргашев ана шундайлар тоифасидан бўлиб чиқди. У шахс буюртмачилар билан тузилган шартномалар бўйича ўтказилган маблағлар буюртмаларнинг тўлиқ бажарилиши учун сарфланишини "унутиб" қўйди. Масалан, "O'zdayverloyiha" ДК билан 2012 йилнинг 2 апрелида вилот туманларида навбатчи хариталарини юритиш ҳамда давлат ер кадастри автоматлаштирилган тизимини тақомиллаштириш бўйича шартнома тузилди. Унга кўра, 360

дм² майдонда ердан фойдаланувчилар чегарасини белгилаш кўзда тутилди. Амалда эса фақатгина 0,804 дм² майдон бўйича тегишли ишлар бажарилади ва шартнома шартлари тўлиқ бажарилади, дея сохта ҳужжат тайёрланади. Шунингдек, вилотнинг Хўжабод тумани маъмурий чегарасида жойлашган аҳоли яшаш пунктларидаги томорқа ерларини йўқламадан ўтказиш ишларини бажариш бўйича тузилган шартнома бўйича ишлар қийматида кўрсатилган 2 млн. 615 минг сўмлик ишлар, 6 млн. 940 минг сўм миқдордаги электрон рақамли хариталар яратиш ишлари ва 9 млн. 844 минг сўм миқдордаги

Алишер РУСТАМОВ,
Тошкент шаҳар прокуратураси бўлим АМИБ терговчиси

"иккинчи шахс текшируви" ишлари ҳамда шу каби яна бир қанча ишларнинг бажарилишида сохтакорликка йўл қўйилди. Яъни, шартномалар бўйича кўрсатилган барча ишлар тўлиқ бажарилади ҳақида сохта ҳужжатлар расмийлаштирилади, лойиҳа қўйирув ишларининг ҳам тайёрлиги тўғрисида сохта далолатномалар тузилди ва расмий ҳужжатларга сохта маълумотлар кириштирилади. Натижада, шартномаларда кўрсатилган ишларни бажариш учун ажратилган маблағларнинг 22 млн. 428 минг сўми асосий равишда сарфлаб юборилиб, давлатнинг шунча миқдордаги маблағи растрата йўли билан талон-торож қилинади.

Суд томонидан сулланувчи қонун доирасида жазо тайинланди.

Саломатлик учун масъул маскан нуқсонлардан холи бўлмоғи шарт

Анвар ЭСАНОВ,

Бухоро шаҳар прокурори ёрдамчиси

Болалар энг кўп ҳимояга муҳтож қатлам бўлиб, улар доимо меҳр ва муҳаббатга лойиқдир. 2014 йилнинг давлатимиз раҳбари томонидан "Соғлом бола йили" деб эълон қилиниши муносабати билан соғлом оилани шакллантириш, давлат, жамият ва оила томонидан соғлом фарзанд туғилишига эътибор бериш ва ғамхўрликни кучайтириш, болалар саломатлигини мустаҳкамлаш, таълим олиши учун шарт-шароитлар яратишга эътибор янада кучайтирилди.

Маълумки, ўтган йиллар мобайнида мамлакатимизда соғлом авлодни вояга етказиш, умуман олганда, аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш масалаларига жиддий эътибор қаратиб келинмоқда. Хусусан, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш борасида Юрбошимизнинг бевосита ташаббуси билан соғлиқни сақлаш тизимида изчил ишловлар амалга оширилиб, қатор Давлат дастурлари ҳаётга татбиқ этилмоқда. Мамлакатимизда амалга оширилаётган "Соғлом оила — соғлом бола" дастури умуммиллий ҳаракатга айлانганлиги эътиборга моликдир. "Соғлом бола йили" муносабати билан тиббиёт муассасаларида ва бошқа масъул идораларда никоҳланувчи ёшларнинг тиббий қўриғини ташкил қилиш, қизларни оилавий ҳаётга тайёрлаш, болаларда касалликларни эрта аниқлаш ва профилактика қилиш борасидаги ишлар самарадорлиги ҳамда моддий-техника базасидан самарали, оқилона фойдаланишнинг аҳоли ўзасидан Бухоро шаҳар прокуратураси томонидан шаҳар тиббиёт бирлашмасига қарашли 10 та оилавий поликлиника, оила ва никоҳ марказларида текшириш ўтказилди.

Тиббиёт муассасалари ходимлари томонидан амалга оширилган салмоқли ишлар билан бир қаторда, афсуски, баъзи камчиликларга ҳам йўл қўйилгани аниқланди. Жумладан, аҳолига хизмат кўрсатишга мўлжалланган 3-сонли

оилавий поликлиникада бирламчи тиббий ёрдам дори-дармонлари ташкил этилмаган.

Вояга етмаган болаларда касалликларни эрта аниқлаш, профилактика қилиш ва даволаш-соғломлаштириш талбирлари ўз вақтида ташкиллаштирилмаган. Буни 2014 йил 14 январда Бухоро шаҳрида тузилган Э.Мансуровнинг тиббий картасида яшаш манзили аниқ кўрсатилмагани, эмлашдан сўнг олиб борилиши лозим бўлган профилактик чора-тадбирлар ўз ҳолига ташлаб қўйилгани изохлаб турибди. Шунингдек, 2013 йил сентябрь ойида тузилган М.Тўева жорий йилда бирор маротаба тиббий қўриқдан ўтказилмаган, унинг туғилганлиги тўғрисида ёзилган хулоса тиббий картада йўқ.

Ногиронлар билан ишлаш аҳоли ҳам нуқсонлардан холи эмас. 1-сонли оилавий поликлиника фаолиятида ҳам бундай камчиликлар учрайди. 2014 йилда 142 нафар ҳомилалар аёлдан 37 нафари камқонлик касаллиги билан рўйхатга олинган бўлса-да, уларга тегишли бой препаратларнинг тавсия қилинмагани таъжубланарли. Аслида, бу препаратларнинг поликлиникада умуман йўқлиги ҳаммасидан ошиб туради.

2, 7, 8-сонли оилавий поликлиникаларда ҳам бир қатор камчиликлар аниқланди. Бу эса тиббиёт масканлари мансабдор шахсларнинг хизмат вазифасига совуққон муносабатда бўлаётгани, қонун ҳақида Давлат дастури талабларига панжа орасидан қараётгандалар далолатдир.

Прокуратура томонидан шаҳар тиббиёт бирлашмаси бошлиғи номига аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини баргараф этиш, келгусида уларга йўл қўймаслик мақсадида тақдирнома киритилди.

Қалбаки авиачипталар

Пайариқлик Зоҳид Челақ шаҳридан ижарага дўкон олиб, фуқароларга пуллик хизмат кўрсатишни йўлга қўйди. Компьютер ўрнига, сурат чиқариш ва компьютер ёрдамида бажариладиган бошқа ишларни бошлаб юборди.

Ана шундай қунларнинг бирини унга Азиз исми йитиб келиб учрашди. Самарқанд шаҳрида жойлашган авиакассадда ишлашини, энди Пайариқ туманида ҳам авиакассаднинг филиалини очмоқчи эканликларини айтиб, бирга ишлашни таклиф қилди. Шунингдек, агар ижарага хона ажратиб берса, ҳар ойда 300 минг сўмдан ижара пули бериб туришини ҳам гап орасида қистириб ўтди.

Бу таклиф Зоҳидга маъқул келди. Аммо Азиз ҳўжалик юритувчи субъект сифатида расман ҳеч қардан рўйхатдан ўтмаган бўлиб, унинг авиачипта сотиш учун рўхсат берувчи бирорта ҳужжати ҳам йўқ эди. У дастлаб фуқароларга авиачипта сотиш фаолияти билан шугулланаётганини қўрсатиш учун дўкон пештоқига "Авиакаса" деган ёзувни илби қўйди. Хонага компьютер апаратураларини ўрнатди. Бу ўз самарасини бериб, авиачипта олув-

чи фуқаролар ташриф буюра бошлади.

Дастлабки миқоз шу туманда яшовчи Турғунбой Қўшбоқов бўлди. Азиз жияни Дилшод билан келиб, Россияга билет сўраган Турғунбойга авиабилет нархи 324 АҚШ доллар бўлишини айтиди. Миқоз чўнтагидан 300 АҚШ доллари ва 70 минг сўм пул чиқариб берди.

Дилшоднинг фуқаролик паспортини олиб қолган Азиз уларга кейинроқ келишини тайинлаб, унчага чипта тайёрлаб қўйишга ваъда берди.

Шундай қилиб у қалбаки электрон авиабилетни Самарқанд шаҳридан рўйхатдан ўтган "TOTTI AVIA SERVICE" МЧЖнинг авиакасаси номидан расмийлаштириб берди.

Шундан сўнг Азизнинг иши қоришадан қоришиб кетди. Ўзига тегишли компьютер ёрдамида Илҳом ва Бобур Абдурахмоновлар номига қалбаки электрон авиабилетни 640 АҚШ доллари, Нажириддин Қурбоновага 407 АҚШ доллари эвазига Тошкент шаҳридан рўйхатдан ўтган "AERODOM - TASHKENT" МЧЖнинг авиакасаси номидан қалбаки чипта расмийлаштириб берди. Бундан ташқари, у Муҳайё Тошқуловага 330 АҚШ доллари эвазига Самарқанд шаҳридан рўйхатдан ўтган "MOBIL SERVICE" МЧЖнинг авиа-

Қаҳҳоржон МУҚУМОВ,
Самарқанд транспорт прокуратураси терговчиси

касаси номидан, Жасур Аликуловга 305 АҚШ доллари эвазига "SAM ROSS INTER AVIA NPAA" МЧЖнинг авиакасаси номидан, Мамарахим Ҳамидовга 361 АҚШ доллари "АВК МОДОВИЯ" МЧЖнинг авиакасаси номидан қалбаки авиабилетлар сотди.

Вақти келиб Азизнинг қингир ишлари фош бўлди. Авиабилетларни олиб, Россия Федерациясига кетишга чоғланган Жасур ва Бекзод Самарқанд халқаро аэропортига боришди. Фуқаролар четга чиқиш бўлимига авиабилетларни расмийлаштириш учун беришди.

Аммо аэропорт ходими уларнинг билетлари бир хил рақамли эканига аҳамият бериб, бундан йўловчиларни огоҳ этди.

Алданиб, шунча пулга қуйиб қолган Жасур ва Бекзод шу заҳоти бу ҳақда ҳуқуқ-тартиб идораларига ариза билан мурожаат қилишди. Азиз Давлатов тезда қўлга олинди. У фуқароларга келтирган зарарни тўлади ва айбига яраша жиноий жавобгарликка тортилди.

Фаолиятимиз мезони

/Давоми. Бошланиши 1-бетда/

Мисол учун, "Бухорошаҳаргаз" филиали мансабдор шахсларининг 5 мингдан ортиқ абонентлар аслида фойдаланмаган табиий газ юзасидан қарздорликни юзага келтирганликлари фош этилди. Дастлабки тергов ҳаракатлари натижасига кўра жиноят иши суд муҳокамасига юборилди ва айбдорлар қонун доирасида жавобгарликка тортилди.

Президентимиз томонидан 2014 йил 19 февралда қабул қилинган "Соғлом бола йили" Давлат дастури тўғрисида"ги Қарор мазмун-моҳиятида ҳам жисмонан бақувват, маънан баркамол авлоднинг таълим-тарбияси масаласи ўз ифодасини топган. Шу муносабат билан ушбу йўналишда қабул қилинган Давлат дастури ижроси бўйича таллуқли идоралар, нодавлат ва ижтимоий ташкилотлар, хайрия жамғармаларининг амалга ошираётган чора-тадбирлари, шу жумладан, ушбу масалаларга ажратилган маблағларнинг мақсади сарфланишига алоҳида эътибор қаратишмоқда.

Юртбошимиз томонидан 2014 йилнинг "Соғлом бола йили" деб номланиши замирида узокни кўра билиш ҳамда миллатга хос болаоник, фарзандлар келажаги ва юрт истиқболни ўйлашдек эзгу мақсад ва улуг ният мужассамдир. Миллий таълим тизими структураси такомиллаштирилиб, ёшларнинг илмий салоҳиятини юксалтириш, иқтидорини, истеъдодини тўғри йўналтириш, уларнинг ҳар томонлама етук ва баркамол бўлиб улгайиши учун зарур шарт-шароитлар яратилиши униб-ўсиб келаётган ёшларга бўлган эътиборнинг давлат сиёсати даражасига кўтарилганидан далолат беради. Зотан, давлатимиз раҳбари Ислам Каримов таъбири билан айтганда: "Бизда таълим ва тарбия тушунчалари доимо ёнма-ён юриши бежиз эмас. Таълим фақат таълим учун эмас, аввало тарбия учун, инсонни етук ва баркамол қилиб воёга етказиш учун ҳизмат қилиши керак. Шу боисдан ҳам мазкур тушунчалар бир-

галикда ишлатилмас, амалий ишларимизда ўз ифодасини топмас, уларнинг натижаси кўнгилдагидек бўлмайди".

Аҳоли фаровонлиги ҳамда турмуш даражасини янада яхшилаш, бандлигини таъминлаш, хусусан, янги иш ўринлари барпо этиш бугунги кунда давлат аҳамиятига молик масалалардан бири ҳисобланади.

Вилоятимизда воёга етмаганларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, уларнинг қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш борасида муайян ишлар олиб боришмоқда. Жумладан, 9-синф ўқувчиларини таълимнинг кейинги босқичига тўлиқ қамраб олиш, касб-хунар коллежлари битирувчиларини иш билан таъминлаш борасида туман-шаҳар прокуратуралари ходимлари томонидан жойлардаги маҳаллий ҳокимият, "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати, меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш бошқармасининг туман бўлими, маҳалла, қишлоқ фуқаролар йиғинлари билан ҳамкорликда ташкил этилган очиқ мулоқот, юзма-юз учрашувлар ва меҳнат бозорлари ўз самарасини берди. 20 минг нафарга яқин ёшлар муҳим иш ўрнига эга бўлди.

Янада қувонарлиси, мингдан ортиқ йигит-қизлар банклардан олинган 7 млрд. сўмга яқин кредит маблағлари ҳисобига тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйдилар.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг 2011 йил 14 июндаги "Воёга етмаганлар ҳақидаги қарорлар ижроси устидан прокурор назоратини янада кучайтириш тўғрисида"ги 92-сонли буйруғи ва кўрсатмаларига асосан, шаҳар-туманлар кесимида воёга етмаганларнинг ҳуқуқлари ҳамда қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, улар ўртасида ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликнинг олдини олиш ҳамда профилактика қилишга қаратилган чора-тадбирлар белгиланиб, бир қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Ижтимоий ҳимоя, айниқса, кўп болали, кам таъминланган оилалар шунингдек, ногирон ва қариялар муҳофазасини таъминлашга оид қонунбузғилиш ҳолатларини бартараф этиш борасида 200 га яқин прокурор назо-

рати ҳужжатлари қўлланилди. 13 нафар шахснинг бузилган ҳуқуқлари тикланиб, етказилган 59,3 млн. сўмлик зарар улар фойдасига ихтиёрий ундирилди.

Назорат тадбирларининг самараси ўларок, 2014 йилнинг 1 октябры ҳолатига вилоят бўйича бюджет қорхоналари бўйича иш ҳақи, пенсия ва ижтимоий нафақалардан қарздорликка йўл қўйилмаган. Бироқ, шундай бўлсада, барча ҳам қонун талабини бирдек англаяпти, деб бўлмайди. Дастур ижроси юзасидан тақдим этилган маълумотларнинг ишончилиги ўрганилганда, иш ўринлари сони кўшиб ёзилганлиги аниқланди. Ушбу ҳолатларга йўл қўйган 69 нафар масъул мансабдор шахс интизомий ва маъмурий жавобгарликка тортилди. Жиддий қонунбузулиш ҳолатлари юзасидан 2 та жиноят иши қўзғатилди.

Мамлакатнинг иқтисодий ривожланиши, бозор пештахталарининг тўқинлиги, халқ турмуши фаровонлигининг таъминлиши, хусусан, давлат экспорт салоҳиятининг юксалишида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасининг равнақи муҳим аҳамиятга эга.

Бугун том маънодаги мулк эгасига айланган хусусий сектор вакилларида давлат томонидан берилаётган эътибор, яратилаётган шарт-шароитлар, солиқ тизимидаги имтиёзлар тўғрисида тадбиркорлик соҳаси ривожланиб, унинг иқтисодийдаги улуши кун сайин ошиб бормоқда. Ишлаб чиқариш кўлами кундан-кунга ўсиб, маҳаллий тадбиркорларимиз томонидан ишлаб чиқарилган, сифати жаҳон стандартлари талабига жавоб берадиган рақобатбардор маҳсулотларнинг "Ўзбекистон" ёрлиғи билан дунё бозорига чиқаётгани-ю, улар сифатининг экспертлар томонидан алоҳида эътироф этилаётгани ҳам сир эмас. Тахлилларга кўра, вилоятда айни пайтда 27 мингга яқин кичик бизнес ва тадбиркорлик субъектлари фаолият юритмоқда. Беvosита прокуратура органларининг ташаббуси билан чекка ва олис қишлоқларда 400 дан ортиқ янги тадбиркорлик субъектлари ташкил этилди.

Мазкур йўналишда олиб борилаёт-

ган тадбирлар натижасида фаолият кўрсатмасдан келаётган 222 та қорхонанинг фаолияти қайта тикланиб, уларда 349 та янги иш ўринлари яратилиши таъминланди.

Тадбиркорлик субъектлари билан ўтказилган учрашувлар жараёнида 68 нафар тадбиркорга 1 млрд. 120 млн. сўмдан ортиқ кредит маблағлари ажратилишида, 8 нафарига фаолиятини ривожлантириш учун 0,85 га. ер майдони олишда, 116 нафарига эса тадбиркор сифатида рўйхатдан ўтказилишида амалий ёрдам берилди.

Нафақат тадбиркорлик субъектларини ташкил этиш, балки уларнинг фаолиятига ноқонуний аралашуш, сунъий тўсиқлар юзага келишининг олдини олиш ҳамда қонуний асосларда фаолият кўламини кенгайтириш борасида ҳам манзилли тадбирлар белгиланиб, амалда қўлланилмоқда.

Биргина ишонч телефонига улар томонидан ҳуқуқий ёрдам сўраб қилинган мурожаатлар сони 272 тани ташкил этган бўлиб, мансабдор шахслар томонидан тадбиркорлик субъектларининг қонуний фаолият юртишида сунъий тўсиқларни юзага келтирилган ҳолатлари мавжудлиги аниқланди ва уларни бартараф этишга қаратилган кескин чоралар қўрилди.

Умуман олганда эса, мазкур соҳада тадбиркорларни ҳуқуқий ҳимоя қилишга қаратилган қонун ҳужжатлари талабларини бузиш ҳолатлари юзасидан қарийб 100 та прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилиб, 40 нафар мансабдор шахс интизомий ва маъмурий жавобгарликка тортилди, 98 нафар тадбиркорнинг бузилган ҳуқуқлари тикланди. Қўпол қонунбузулиш ҳолатлари юзасидан 5 та жиноят иши қўзғатилди. Тадбиркорлар манфаатларини қўлаб судларга 654,7 млн. сўмлик 4 та даъво аризалари киритилди.

Хулоса ўрнида шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, прокуратура органларига фуқароларнинг, давлат ва жамият манфаатларини ҳимоя қилишдек масъулият юклатилган экан, бу борада қонун устуворлиги доимо бош мезон бўлиб хизмат қилаверади.

Масъулиятли ва шарафли иш

Ҳуқуқий демократик давлат қуришнинг бош талаби жамиятга қонун устуворлигини таъминлашдир. Вилоят прокуратураси органлари томонидан қонунийликни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза қилиш, жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш борасида кўплаб амалий ишлар қилинмоқда. Бу борада асосий эътибор иқтисодиётни эркинлаштириш, аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш, тадбиркорлик, кичик ва ўрта бизнес субъектларини қўллаб-қувватлаш, қишлоқ хўжалиги, суз-ҳуқуқ соҳасида ислохотларни жалдлаштиришга доир қонунлар, Президент фармон ва қарорлари ижросининг таъминланишига қаратишмоқда.

Хусусан, жорий йилнинг ўтган даврида ўтказилган 237 та текшириш натижасига кўра 835 та прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди. Мансабдор шахсларнинг 91 та ноқонуний ҳужжатлари прокурор протестлари асосида бекор қилиниб, қонунга мувофиқлаштирилди. Аниқланган қонунбузулиш ҳолатлари юзасидан 192 та тақдимнома киритилди. Шунингдек, жиддий қонунбузарликлар юзасидан 38 та жиноят ишлари қўзғатилди. Зарарларнинг

12,1 млн. сўми айбдор шахслардан ихтиёрий ундирилиб, 588 нафар фуқаронинг бузилган ҳуқуқлари тикланди.

Аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш билан боғлиқ қонунлар ижроси юзасидан ўтказилган текширишлар натижасига кўра, ваколатли идораларга 4 та тақдимнома киритилган. Қабул қилинган ғайриқонуний ҳужжатларга 3 та протест келтирилиб, прокурор қарори ва тақдимномалари асосида 4 нафар шахс интизомий, 13 нафари маъмурий жавобгарликка тортилган. Судларга

8 млн. сўмлик 3 та даъво аризаси киритилган. Жумладан, Сардоба туманидаги М.Улугбеков номи МҲИ котибаси Н.Хўжаназарованинг 2013 йил январь ойидан 2014 йил февраль ойига қадар жами 10,7 млн. сўмлик нафақа пулларини ўзлаштириш ва растрата қилиш йўли билан талон-торож қилганлиги аниқланган.

Аниқланган бу каби ҳолатлар юзасидан жиноят ишлари қўзғатилиб, айбдор шахсларга нисбатан жазо муқаррарлиги таъминланган.

Аҳолини иш билан таъминлаш ва янги иш ўринлари ташкил этиш мақсадида ишлаб чиқилган бандлик дастури асосида жами 31219 та янги иш ўринлари яратилиб, йил давомида bevosита вилоят прокуратурасининг ташаббуси билан 33 марта бўш иш ўринлари ярмаркалари ўтказилди. Уларда 895 та иш берувчи қорхона ва ташкилотлар 5253 та бўш иш ўринлари билан қатнашиб, 620 нафар фуқарога ишга жойлаштириш учун йўлланмалар берилди. Бироқ, бандлик ва иш ўрин-

ларини ташкил этиш жараёни ўрганилганда, иш ўринлари яратилганлиги ҳақидаги расмий ҳисобот ҳужжатларининг сохталаштирилганлиги аниқланиб, айбдор шахсларга нисбатан тегишли чоралар қўрилди.

Мамлакатимизда кичик бизнес ва тадбиркорликка катта эътибор қаратилаётгани соҳанинг ривожланиб, барқарор фаолият юртишига омил бўлмоқда. Айниқса, тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, уларнинг самарали фаолият юртишлари учун кредит ва солиқ тизимининг янада такомиллаштирилиб берилаётгани сиёсатимизнинг етакчи тамойилига айланганини алоҳида таъкидлаш лозим.

2014 йилнинг ўтган 9 ойи мобайнида вилоят прокуратураси органларининг ишонч телефонларига 65 нафар тадбиркор ва фуқародан мурожаат келиб тушган бўлиб, уларнинг барчаси қонуний ҳал этилган, 32 таси қаноатлантирилган. Масалан, "Туркистон

Бахтиёр ЖОНИҚУЛОВ,
Сирдарё вилоят прокурори
ўринбосари

ўлкаси сари" фермер хўжалиги раҳбари М.Мирпайзиевнинг Сардоба туман прокуратурасининг ишонч телефонига қилган мурожаатига асосан, унга АТ "Агробанк"нинг туман филиалидан 100 млн. сўм кредит олиб берилишида амалий ёрдам кўрсатилган.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан жорий йилнинг ўтган даврида ушбу соҳада ўтказилган текшириш ва тахлилларда жами 87 та прокурор назорати ҳужжати қўлланилди. Хусусан, 39 та ноқонуний ҳужжатга протест келтирилиб, 7 та тақдимнома киритилган. 10 нафар шахс интизомий, 10 нафари маъмурий жавобгарликка тортилган. Судларга 781,3 млн. сўмлик 13 та даъво аризаси киритилган, аниқланган қўпол қонунбузулиш ҳолатлари юзасидан 8 та жиноят иши қўзғатилган.

/Давоми 10-бетда/

Мавсумга тайёргарлик

пуктами?

Мамлакатимизда иссиқ кунлар ортада қолди. Кузнинг салқин ҳавоси қиш яқинлашга танидан дарак бермоқда. Шу боис, айни пайтда барчанинг эътибори куз-қиш мавсумига пукта тайёргарлик кўришга қаратилган.

Юртбошимизнинг жорий йил 27 июндаги "Республика иқтисодиёти тармоқларини 2014-2015 йиллар куз-қиш даврида барқарор ишлашга тайёрлашни таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори асосан, барча иссиқлик манбалари ва иситиш тизимларини мавсумга тайёрлаш бўйича кўплаб тадбирлар белгиланди.

Самарқанд вилоят прокуратураси органлари томонидан мазкур қарор ижроси юзасидан иқтисодиёт тармоқлари, кўп қаватли уй-жой фонди ва ижтимоий соҳа объектларининг 2014-2015 йиллар куз-қиш мавсумига тайёргарлигини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилаётир. Бунда маҳаллий ҳокимликлар, газ, электр энергияси, иссиқлик манбаи, сув ҳамда кўмир таъминоти корхоналари фаолияти устидан доимий назорат олиб боришмоқда.

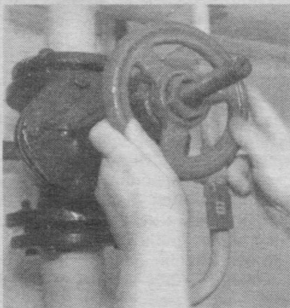
Айни пайтда вилоятда мукамал таъмирланиши режалаштирилган газ тармоқларидан 9,8 км., электр тармоқларидан 2078,3 км., трансформаторлардан 645 таси мукамал таъмирланди. Жорий таъмирланиши режалаштирилган газ тарқатиш пунктларидан 8351 тасини текшириш ишлари амалга оширилган бўлиб, электр тармоқларидан 5908,4 км., трансформатордан 1380 таси жорий таъмирланди. Бирок, 2014-2015 йиллар куз-қиш мавсумига вилоят миқёсида 34166 тонна кўмир жамғарилиб, режа 20,2 фоизга ва 4737 тонна суюлтирилган газ етказиб берилиб, режа 49 фоизга бажарилган, ҳолос.

Иқтисодиёт тармоқлари, кўп қаватли уй-жой фонди ва ижтимоий соҳа объектларини куз-қиш мавсумига барқарор тайёрлашни таъминлашга масъул бўлган, газ, электр энергияси, иссиқлик манбаи, сув ва кўмир таъминоти корхоналари ҳамда хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатларининг айрим мансабдор шахслари томонидан ишларнинг тўғри йўлга қўйилмагани оқибатида кўплаб камчиликлар юзгага келмоқда. Хусусан, "Самарқандшаҳаргаз" филиали томонидан газ қувурларини мукамал таъмирлаш ишлари 73 фоизга, газ қувурларини реконструкция қилиш ишлари 83 фоизга, газ қувурларини ҳаво босими ёрдамида тазалаш ишлари 9 фоизга ва газ қувурларини бўяш ишлари 22 фоизга бажарилган.

Жорий йилнинг ўтган даври мобайнида электр энергия ва газдан дебитор қарздорлик 2013 йилнинг шу даврига нисбатан бирмунча ошган. Бу ўз ўрнида аҳолини электр энергияси ва табиий газ билан узлуксиз таъминлашда ўзининг жиддий таъсирини кўрсатиб, истеъмолчиларнинг ҳақли равишдаги эътирозларига сабаб бўлмоқда.

Мавсумга лозим даражада тайёргарлик ишлари олиб борилмагани учун "Самарқандшаҳаргаз" филиали, "Самарқанд ҳудудий электр таъминоти" ОАЖнинг "Боғишамол" ва "Сиёб" энергосотиш бўлимлари мансабдор шахсларига нисбатан жиноят ишлари қўзғатилиб, жазо муқаррарлиги таъминланди.

Биламизки, куз-қиш мавсумига тайёргарлик кўриш таълим даргоҳларида ниятда муҳим саналади. Шу мақсадда шаҳардаги умумтаълим мактаблари ҳамда мактабга-ча таълим муассасаларининг иссиқлик тизими кўздан кечирилди. Унда куз-қиш мавсуми учун айрим мактаб ва мактабгача таълим муассасаларининг кўмир захираси

билан тўлиқ таъминланмаганлигининг гувоҳи бўлди. Мисол учун, Самарқанд шаҳар компьютер технологиялари ва гидрометеорология коллежи, Самарқанд маиший хизмат касб-ҳунар коллежи ва Самарқанд Давлат архитектура-қурилиш институти қошидаги 1-сонли академик лицейда куз-қиш мавсумига тайёргарлик ишлари талаб даражасида эмас.

Бундай салбий ҳолатлар шаҳар ҳокимлиги томонидан Президентимизнинг 2005 йил 10 февралдаги "Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари фаолиятини тақомиллаштириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарори билан юқлатилган вазифаларни лозим даражада бажарилмаганлигини кўрсатди.

Худди шундай ҳолатларни Каттақўрғон шаҳридаги кўп қаватли уйларга хизмат кўрсатувчи ширкатлар мисолида ҳам кўриш мумкин. Масалан, Самарқанд шаҳридаги "Истиқлол" ширкатда фуқаролардан бадал сифатида йиғилган, кузги-қишги мавсумга сарфланиши режалаштирилган пуллар талон-торож қилинганлиги учун ширкат раиси Т.Қолиқов тегишли жазога тортилди.

Каттақўрғон шаҳридаги хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатларига тегишли кўп қаватли уйларни куз-қишга тайёрлаш юзасидан амалга оширилган қурилиш-монтаж ишлари назорат ўлчовидан ўтказилганда, "Каттақўрғон Обод сервис" МЧК корхонаси раҳбари И.Насруллаев ва бошқалар томонидан бажарилган ишлар тўғрисидаги ҳисоб-фактурага 14 млн. 992 минг сўмлик бажарилмаган ишлар қўшиб ёзилиб, ўзлаштирилган. Ушбу ҳолат юзасидан "Каттақўрғон Обод сервис" МЧК раҳбарларига нисбатан жазо муқаррарлиги таъминланди.

Самарқанд шаҳридаги кўп қаватли уйларга ўрнатилган 227 та лифтвердан 63 таси ҳозир бўлиб, аксарият лифтвер хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари балансида олинмаган ва "Санотгеоконтехназорат" Самарқанд минтақавий инспекцияси томонидан қайта рўйхатдан ўтказилмаган. Бу каби ноҳус ҳолатларни "Саттепо Гўзал", "Гулистон Сўғдиёна", "Тон", "Сохибор", "Мурод Обод Сервис" ва "Омад" хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатларига қарашли кўп қаватли уйларда ҳам учратиш мумкин.

Шуни қайд этиш жоизки, "Иссиқлик манбаи" ОАЖга 2014 йилда маҳаллий бюджетдан 453 млн. 804 минг сўм маблағ ажратилган бўлса-да, шаҳардаги 29 та қозонхоналарда таъмирлаш ишлари талаб даражасида амалга оширилмаган. Аксарият иссиқлик қувурлари ёрилганлиги сабабли иссиқлик тизими куз-қиш мавсумига умуман тайёр эмас. Ушбу ҳолат бўйича "Иссиқлик манбаи" ОАЖ мансабдор шахсларига нисбатан жиноят иши қўзғатилди.

Облақул АЗИМОВ,
Самарқанд вилоят прокурорининг
биринчи ўринбосари

Халқимизнинг бугунги тинч-осула ҳаёти, фаровон турмуши, қувончи, ғайрат-шикоатини кўриб, мустақилликнинг энг буюк неъмат эканига, гўзал ва бетакрор Ватанимизнинг келажаги буюклигига бўлган ишончимиз янада мустаҳкамланади.

Бурч ва масъулият

Акмал САЙФИТДИНОВ,
Қарши туман прокурори

Албатта, байрамлар тинчлик, осойишталик барқарор бўлган юртга ярашади. Қолаверса, тинчлик деган улуг неъмат тараққийётга, бунёдкорлик ва фаровонликка йўл очади. Шундай экан, тинчликни асраб-авайлаш нечоғлик муҳим эканини тасаввур қилиш қийин эмас. Ана шундай шарафли ишга камарбастлар орасида туман прокуратураси ходимлари ҳам бор. Улар қонунчиликни мустаҳкамлаш, Президентимиз ва ҳукуматимизнинг мамлакатда олиб борилаётган ислохотларни жадаллаштиришга қаратилган фармон ва қарорлари ижросини таъминлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ, эркинликларини муҳофаза қилиш, жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш борасида самарали меҳнат қилиб келмоқдалар.

Дунёнинг тараққий этган давлатлари сафидан жой олган Ўзбекистон ўз мустақиллигини қўлга киритган дастлабки йиллардан оқ фуқароларимизда тадбиркорлик, ишбилармонлик ҳислатларини шакллантиришга, кичик бизнес вакилларини қўллаб-қувватлашга жиддий эътибор қаратди ва бугунга келиб кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик мамлакатимиз иқтисодиётининг муҳим бўғинига айланган. Мазкур соҳанинг ички бозорга сифатли ва рақобатбардор маҳсулотлар етказиб бериш ва аҳолини иш билан таъминлашдаги мавқеи йилдан-йилга мустаҳкамланиб бормоқда.

Тадбиркорлиқни қўллаб-қувватлашга қаратилган қонунлар, Президент фармонлари ва ҳукумат қарорларининг ижроси алоҳида назоратга олинмиб, асосий эътибор ҳўжалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга, тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун қўлай ҳўқуқий ва иқтисодий шарт-шароитларни яратишга, тадбиркорлик фаолиятининг асосий чекланишига йўл қўймасликка қаратилмоқда.

Туман прокуратураси томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорларнинг қонуний ҳўқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга ҳам алоҳида эътибор қаратилаяпти. Бу борада жорий йилнинг ўтган даврида аниқланган қонунбузилишларни бартараф қилиш бўйича тақдимномалар ва қонуний қарорларга нисбатан мувофиқлаштириш ҳақида протестлар киритилди ҳамда қонунбузилишига йўл қўйган 13 нафар шахс маъмурий жазога тортилди. Туман прокуратураси томонидан тадбиркорлик субъектларининг фаолиятига ғайриқонуний тўқсунлик қилиш ҳолатларига нисбатан кескин чоралар қўрилмоқда.

Муҳтасар қилиб айтганда, давлатимизда жорий этилган қонунлар тадбиркорлиқнинг ҳақиқий таянчига айланди. Хусусан, Президентимизнинг "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси" номили маърузасида тадбиркорлиқни ҳар жиҳатдан юксалтириш ва қўллаб-қувватлаш, унинг барқарор ривожини таъминлаш учун зарур шарт-шароитларни янада кенгайтириш масаласига эътибор қаратилди.

Юртимиз келажаги, иқтисодиётимиз қудрати кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик билан чамбарчас боғлиқ экани бугун ҳеч кимга сир эмас. Мазкур соҳа қанчалик ривожланса, мамлакатимиз ҳам шунчалик тараққий этади. Бу халқимизнинг турмуш даражасини ошириш, фаровон ҳаётини таъминлаш имконини беради.

Давлат тилига оид қонунчилик:

Мамлакатимизда Юртбошимиз Ислам Каримовнинг ташаббуслари билан амалга оширилган давлат мустақиллигига эришиш борасидаги илк тарихий қадамлардан бири бўлмиш ўзбек тилига Давлат тили мақомининг берилиши муҳим тарихий ислохот ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикасининг "Давлат тили ҳақида"ги Қонуни дунёдаги турли миллат ва элатларнинг ижтимоий-маънавий ривожланишига оид илгор стандартларни ҳисобга олган ҳолда қабул қилинган. Хусусан, "Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси"нинг 2-моддасига мувофиқ, ҳар бир инсон тил бора-сидда фарқлардан қатъи назар, ушбу декларацияда эълон қилинган ҳуқуқларга эга бўлиши кўрсатилган бўлиб, ушбу қоида "Давлат тили ҳақида"ги Ўзбекистон Республикасининг 24-моддасида ҳар бир тилда сўзлашувчи шахснинг тилини ҳурмат қилиш хусусидаги нормалар билан кафолатланган. Ўзбекистон Республикасида Давлат тилига ёки бошқа тилларга менсимай ёки ҳусумат

билан қараш тақиқланади. Фуқароларнинг ўзаро муомала, тарбия ва таълим олиш тилини эркин танлаш ҳуқуқини амалга оширишга тўсқинлик қилувчи шахслар қонун ҳужжатларига мувофиқ жавобгар бўладилар.

Маълумки, ўтган асрнинг 90-йиллари бошларида собиқ иттифокнинг турли ҳуқуқларида бирёклама олиб борилган сиёсат туфайли миллатлараро низолаб авж олган эди. Мана шундай шароитда, Ўзбекистондек кўпмиллатли вакиллари истиқомат қиладиган мамлакатда "Давлат тили ҳақида"ги Қонунда Юртбошимиз Ислам Каримовнинг ташаббуслари билан миллатлараро тотувлик ва ҳамжиҳатликни таъминлашга қаратилган нормаларнинг ўз аксини топиши минтақада тинчлик ва хавфсизликни таъминлашга

ўз ҳиссасини қўшди. Хусусан, "Давлат тили ҳақида"ги Қонунда Ўзбекистон Республикасида давлат тилини ўрганиш учун барча фуқароларга шарт-шароит ҳамда унинг ҳудудида яшовчи миллатлар ва элатларнинг тилларига иззат-ҳурмат билан муносабатда бўлишнинг таъминланиши, бу тилларни ривожлантириш учун шарт-шароитлар яратилиши, фуқароларга давлат тилини ўқитиш бепул амалга оширилиши (4-модда) қайд этилди.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикасида давлат тилида фаолият кўрсатадиган, миллий гуруҳлар зич яшайдиган жойларда улар тилларида фаолият юритадиган мактабгача тарбия муассасаларини ташкил этишнинг таъминланиши (5-модда), Ўзбекистон Республикасида яшовчи шахслар

га таълим олиш тилини эркин танлаш ҳуқуқининг берилиши, Ўзбекистон Республикасида давлат тилида, шунингдек, бошқа тилларда ҳам умумий, ҳунар-техника, ўрта махсус ва олий маълумот олишнинг таъминланиши (6-модда) белгиланганлиги мамлакатимиздаги миллатлараро тотувликни мустаҳкамлашда, юртимизда яшовчи фуқароларнинг она тиллари ривожланувида муҳим аҳамият касб этди.

"Давлат тили ҳақида"ги Қонуннинг 14-моддасида белгиланган Ўзбекистон Республикаси ҳудудида яшовчи шахсларга давлат ташкилотлари ва муассасаларига, жамоат бирлашмаларига аризалар, таклифлар, шикоятлар билан давлат тилида ва бошқа тилларда мурожаат қилиш ҳуқуқининг таъминланиши эса, юртимиз фуқароларининг

Жўрабек РАҲМОНОВ,
Хоразм вилоят прокуратураси
бўлим прокурори
Ойбек ЖУМАНИЕВОВ,
"Huquq"

Конституция ва қонунларда кафолатланган ҳуқуқларини амалга оширишда муҳим ҳуқуқий асос вазифасини бажармоқда.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, Ўзбекистон Республикасининг "Давлат тили ҳақида"ги Қонуни нафақат мамлакатимизда истиқомат қилувчи турли миллат ва элат вакиллари она тилларининг ривожланишининг тарихий асоси бўлиб, балки ижтимоий, сиёсий ва маънавий соҳаларда миллатлараро тотувлик ва ҳамжиҳатликнинг таъминланишида муҳим ҳуқуқий омили бўлиб ҳам хизмат қилмоқда.

Сайлов ҳуқуқи тамойиллари

Мамлакатимизда давлат ҳокимиятини шакллантириш ва унинг фаолиятида инсон ҳуқуқлари ва манфаатлари ҳоҳлига собитлик билан таяниб иш кўриш натижасида халқаро майдонда давлатимизнинг обрў-эътибори ортиб бораётганлиги барчани бирдек қувонтирмоқда. Албатта, бу ўз-ўзи билан бўлганича йўқ. Бунинг ортнда йиллар давомида қилинган машаққатли меҳнат ётибди. Бу қунларга етиш учун мустақилликнинг ўтган даври мобайнида халқимиз ва юртимиз фаровончилиги таъминлаш борасида кўзланган ҳар бир ишни амалга оширишдан аввал, унинг халқаро андозаларга мос бўлган ҳуқуқий заминини яратишга алоҳида эътибор қаратилди. Хусусан, давлат бошқаруви шарт-шароитининг таъминлаш, фуқароларнинг сиёсий фаолигини янада ошириш мақсадида фуқаролар сайлов ҳуқуқлари кафолатларининг ҳуқуқий асосларини яратиш борасидаги чора-тадбирларни таъкиллаб ўтиш жоиз.

Сайлов қонунчилигининг мустаҳкам ҳуқуқий негизи бўлган Ўзбекистон Республикасида Конституциянинг 117-моддасида: "Ўзбекистон Республикасида фуқаролари давлат ҳокимияти вакиллик органларига сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига эгадир. Ҳар бир сайловчи бир овозга эга. Овоз бериш ҳуқуқи, ўз хоҳиш-иродасини билдириш тенглиги ва эркинлиги қонун билан кафолатланади. Фуқароларимиз бу ҳуқуқларини амалга ошириши орқали таракқиётимизнинг келахатида дахлдор масалаларни ҳал этишда иштирок этади", деб белгиланган бўлиб, Шу билан бирга, 1994 йил 5 майда қабул қилинган "Фуқаролар сайлов ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонун фуқароларнинг сайлов ҳуқуқларини таъминлашда катта аҳамиятга эга бўлди.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, мамлакатимиз фуқаролари умумэтироф этилган халқаро андозаларга мос тарзда ўз сайлов ҳуқуқларини очик ва ошкоралик асосида умумий, тенг, тўғридан-тўғри ҳамда ўз хоҳиш-иродаларини эркин билдириш ва яширин овоз бериш тамойиллари асосида амалга оширади. Мазкур тамойиллар амалга оширилишининг ҳуқуқий механизмлари Конституциянинг 32-моддасида белгиланган бўлиб, У фуқароларнинг давлат бошқарувида бевосита ва ўз вакиллари орқали иштирок этиш имкониятини яратишга қаратилган.

Миллий сайлов қонунчилигимизда кафолатланган умумий сайлов ҳуқуқи тамойилига мувофиқ, ижтимоий келиб чиқиши, мулкий мавқеи, ирқий ва миллий мансублиги, жинси, маълумоти, тили, дини муносабатидан қатъи назар, Ўзбекистон Республикаси фуқаролари 18 ёшга тўлганда сайлаш ҳуқуқига эга ва сайлов ҳуқуқини амалга оширишда тенгдирлар.

Тўғридан-тўғри сайлов ҳуқуқи тамойилига биноан, мамлакатимизда сайловлар тўғрисидаги фуқароларнинг овоз бериш асосида амалга оширилади. Сайлов ҳуқуқи асосида вакиллик органларига депутатлар фуқаролар томонидан бевосита сайланади. Бу тамойилнинг ўзига хос хусусияти шундан иборатки, фуқароларимиз бирор-бир воситаларсиз ўзи истаган номзодларга овоз беради.

Зеро, сайлов тизимининг демократик моҳияти сайловларнинг умумийлик асосида ўтишидадир. Бу нафақат барча фуқароларнинг сайловда иштирок этиши, балки сайловнинг сайловчилар учун тенг шароитда ўтишида ҳам намоён бўлади. Сайлов ҳуқуқининг тенглиги тамойили ҳар бир сайловчи фақатгина битта сайловчилар рўйхатига киритилиши, фақат битта овозга эга бўлиб, сайловда тенг асосларда қатнашиши мумкинлигида ҳам ўз ифодасини топади.

Сайловчиларнинг ўз хоҳиш-иродаларини эркин билдириши ва яширин овоз бериш ҳуқуқининг мазмун шундан иборатки, сайловларда ҳар бир сайловчи ўз овозини номзодларга ҳеч кимнинг аралашувисиз эркин тарзда билдиради. Сайловчиларнинг ўз хоҳиш-иродаларини эркин амалга ошириш ўз навбатида фуқароларнинг ижтимоий фаолигининг ортиб боришига хизмат қилади.

Қайд этиб ўтилган тамойиллар билан чамбарчас боғлиқ яна бир муҳим жиҳати бу — мамлакатимизда сайлов кампанияси кенг, очик ва ошкоралик асосида ўтказилишидир. Мазкур тамойилга мувофиқ, ҳар бир сайловчи сайлов давомида сайлов округлари ва участкаларининг иш тартиби, депутатликка номзодларни рўйхатга олиш, овоз бериш ва сайлов якунларига доир ахборотни олиш ва тарқатиш ҳуқуқига эга. Тегшли сайлов комиссияларининг сайлов округлари ва участкаларини тузиш, сайлов комиссия-

ларининг таркиби тўғрисидаги, шунингдек, депутатликка номзодларни рўйхатга олиш, овоз бериш ва сайлов якунлари ҳақидаги қарорларни матбуотда эълон қилинади.

Шу асосда, сайловчиларга нафақат муайян муҳитда ўз овозларини бериш, балки номзодлар ва умуман бутун сайлов жараёни тўғрисидаги ахборот билан танилиш имконияти ҳам таъминланиши керак. Сайлов жараёнининг қанчалик ҳаққонийлиги кузатувчиларнинг бевосита иштироки билан ажқол намоён бўлади. Сайловларнинг ошкоралик тамойили асосида ўтказилиши: биринчидан, фуқароларнинг сайлов ҳуқуқлари тўлақонли амалга оширилишини кафолатлайди; иккинчидан, фуқароларда сайловларга, номзодларга, умуман демократик институтларга бўлган ишончини кучайтиради; учинчидан, сайлов жараёни устидан самарали жамоатчилик назоратининг ўрнатилишига шартин яратди; тўртинчидан, муносиб номзодлар сайланишини таъминлайди.

Қўпгина демократик давлатларнинг қонунчилигида юқорида таъкидлаб ўтилган, умумэтироф этилган тамойиллар асосида шакллантирилган ва амалда бўлган сайлов ўтказилишининг демократик принциплари мавжуд бўлиб, улар:

1) конституциявий давлат тузумига мос бўлган сайлов тизими ва сайлов ҳуқуқининг яратилиш принципи.

Демократик давлат ҳокимияти органларининг ташкил топиши халқнинг бевосита иштирокида амалга оширилади. Халқ давлат ҳокимиятининг бирдан-бир манбаидир. Унинг амалда татбиқ этилиши халқнинг иштирокини таъминланиши билан ҳал этилади. Шунинг учун ҳам сайлов ҳуқуқи белгиланган тартибда сайлов кўйилмаган вакиллари сайлаш орқали амалга оширилади. 1857 йилдан бошлаб тақомиллаштириб келинган Франция "Сайлов Кодекси"нинг 2-моддасига мувофиқ, сайловчилар — 18 ёшга етган сиёсий ҳуқуқларга ва муомала лаёқатига эга бўлган француз фуқароларидир;

2) сайловни ташкил этиш ва уни ўтказишда қонун устуворлигига эришиш принципи.

Давлат ҳокимияти вакиллик органлари фаолият принциплари уларнинг ташкил этилиши ва фаолиятининг ҳуқуқий асоси демократик принципларга мос равишда, ҳар бир мамлакат халқининг бой тарихий, маданий-маънавий меросига таянган ҳолда белгиланади;

3) сайловнинг халқчиллик принципи. Сайловнинг халқчиллик принципи

сайловларда барча фуқаролар иштирок этиши учун қулай шарт-шароит ва имкониятларнинг яратилиши билан амалга оширилади. Демократиянинг энг муҳим тамойили — давлат бошқарувида фуқароларнинг кенг иштирок этишига, давлат хизматини ўташга тобора кўпроқ мунтазам жалб қилиниши. Мазкур принципнинг амалга оширилиши дастлаб сайловларни қай даражада ўтказилиши билан боғлиқдир;

4) сайловнинг тежамкорлигига эришиш принципи.

Дунё демократик давлатлари қонунчилигида сайловларнинг ташкил этилиши ва ўтказилишини таъминлаш учун давлат бюджетидан маблағ ажратилади. Сайлов учун ажратилган маблағлар уни ташкил этувчи алоҳида орган томонидан тежамли сарф-ҳаражат қилиниш режалари асосида белгиланади;

5) сайловда барқарорлик, ҳаққонийлик, юксак маънавият ва инсон ҳуқуқларининг ҳурмат қилиниш принципи.

Сайловларда ҳаққонийликка эришиш барқарор ривожланиш ва инсон ҳуқуқлари таъминланишининг кафолати ҳисобланади. Сайловларда инсон ҳуқуқлари ва ахлоқ қондаларига риоя қилиниши мазкур амалиётнинг юқори савияда ўтишига ҳамда чет эл кузатувчиларининг ҳурматида сазовор бўлишига олиб келади;

6) сайловнинг ушқоқлигига эришиш принципи.

Германия Федератив Республикаси асосий қонунининг 21-моддаси биринчи бандида белгиланганидек, партиялар халқнинг сиёсий иродасини шакллантиришга қўмаклашади. Улар эркин равишда ташкил этилиши мумкин. Уларнинг ички тизилиши демократик тамойилларга мос келиши лозим. Сайловларнинг ушқоқлиги билан ўтиш халқнинг тафаккури, сиёсий фаолияти ва давлат органлари амалга ошириладиган ўзгаришларга ишончи билан белгиланади.

Жаҳон мамлакатлари тажрибасида амал қилиб келаётган бу каби принциплар мустақил юртимизнинг сайлов қонунчилигида ҳам тўла акс этган. Зеро, мамлакатимиз сайлов қонунчилиги энг аввало, ўз тарихий ривожланиш тажрибаси, халқимизнинг хоҳиш иродаси, миллий ўрф-одатларидан табиий равишда вуқулга келган бўлиб, жамиятда демократик ҳуқуқий давлат қуриш мақсадига йўнаттириландир.

Шахло АРАБОВА,
"HUQUQIY XIZMAT" адвокатлик фирмаси
адвокати

Қурбон Юсупов "Самарқандтумангаз" филиали истеъмолчиларнинг газ ускуналарига хизмат кўрсатиш хизмати бригадирлиги вазифасини бажарувчи лавозимда ишлаб келаётган эди. У тумандаги "Қайнама" қишлоқ фуқаролар йиғинидаги мавжуд тўққизта маҳалла ҳудудида фаолият юритаётган назоратчиларнинг ишини бошқарар, уларга қўниқ қитиқчалар тарқатар, абонентларга қарздорлиги йўқлиги ҳақида бериладиган маълумотларни тайёрлаб берарди.

Назоратчилар ҳийласи

Фозилжон ФАЙЗИЕВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг
Самарқанд вилоят бошқармаси
бошлиғи ўринбосари

Бир куни "Захлик" маҳалласида яшовчи Меҳри Ядгаровага "Самарқандтумангаз" филиали томонидан табиий газдан 1 миллион 896 минг сўм миқдорда қарзи борлиги ҳақида хат келди. Қарздорлик бунчалик кўпайиб кетганидан ҳайрон бўлган Меҳри опа аниқлик киритиш мақсадида "Самарқандтумангаз" идорасига бориб Қурбон Юсуповга учрашди.

Билмадим, компьютерда қарздорлигини шунча кўрсатилган, — деди Қурбон. — Бунча сумма осмондан олиб ёзилмаган, газни ишлатгансиз, пулини тўламагансиз.

Аммо Меҳри опа ҳам бўш келмади.

— Қарздорлигим бунчалик кўпайиб кетмаслиги керак, қайтадан ҳисоблаб кўринглар, — деди у.

— Сиз қайтиб кетаверинг, эртага уйингизга бориб, аниқлик киритамиз, — деди Қурбон.

Эртаси куни Қурбон шу ҳудуднинг бригадирлиги Отакул билан Меҳри опанинг уйига келишди. Газдан фойдаланиш бўйича инвентаризация қилишганда газ ҳисоблагич бўзилганлиги, табиий газ тармоғига қонунга зид равишда уланганлигини аниқлашди.

— Қарзингизни тўлайсиз, бунинг устига газдан ноқонуний фойдаланганингиз учун сизни жаримага ҳам тортамиз, — деди Қурбон.

Табиийки жарима сўзини эшитган Меҳри опа илтимос қилишга тушди.

— Ҳўп, сизга ёрдам қиламиз, бир миллион сўм берсангиз, қарздорлигингизни ўчириб юборамиз, — деди Отакул.

Меҳри опа эса нафақахўр эканини, бунча пули йўқлигини айтиб, 400 минг сўм нақд пул ва ичиди 400 минг сўм бўлган пластик карточкасини берди.

Аммо орадан анча вақт ўтса ҳамки, Меҳри опанинг газдан қарздорлиги қайтадан келди. Меҳри опа яна Қурбон билан учрашди.

— Берган пуллари сизга қарзингизга қайтарилган, агар яна 200 минг сўм берсангиз, қарзингиз йўқлиги ҳақида маълумотнома ёзиб бераман, — деди Қурбон очикдан-очик.

Унинг бу тамагирлигидан, қолаверса, шунча пул тўлаб, қарздорлиги қайтадан келди, Меҳри опа ҳақида ҳуқуқ-тартибот идораларига ариза билан мурожаат қилди.

Пул, бойлик илдинда нафс қўлига айланган Қурбон тамагирлик қилиб, 200 минг сўм пулини ўз хизмат хонасида олаётган пайтда қўлга олинди.

Маъмур жиноий ишни қўриб чиққан суд Қурбон Юсуповни 5 йилга озодликдан, 2 йил муддатга мансабдорлик ва моддий жавобгарлик лавозимларида ишлаш ҳуқуқидан маҳрум этди. Амнистия актига қўра белгиланган жазо учдан бир қисмга қисқартирилди.

Шу каби Азим Насриддинов ҳам "Самарқандшаҳаргаз" филиалининг Сибё ҳудуди бўйича

назоратчи лавозимда ишлаб келарди. У ҳаммаси Улуғбек Зокиров билан бирга Самарқанд шаҳар Фориш кўчаси 7-уйда яшовчи Бахтиёр Хотамовнинг уйига табиий газ истеъмоли бўйича текширишга келди.

— Газдан 2 млн. 500 минг сўм қарзингиз бор, бунинг устига газ дафтарчангиз сохта экан, — деди нazorатчи.

— Қандай қилиб газдан бунча қарзим бўлиши мумкин? Ахир маҳаллада табиий газ умуман йўқ бўлса! Фақат ёз ойларида озгина газ келади. Газ ҳисоблагичимга қараб, қарзимни тўлаб келаямман, — деди Бахтиёр.

— Қарздорлигингиз аввалдан тўпганиб қолган, фақат сиз вақтида тўламагансиз, — тушунтира бошлади Азим. — Компьютерда сизнинг қарзингиз мана шунчага этиб турибди, бугун шунини тўламагансиз бўлмайди.

— Оилавий аҳволим оғир, бунча пулни тўлай олмаيمان, — деди хонадон соҳиб.

— Майли, сизга ёрдам қиламан, 500 минг сўм беринг, қарзингизни йўқ қилиб бераман, газ дафтарчангизни ҳам янгилан, — деди Азим.

Ноилжон қолган Бахтиёр нazorатчининг таклифига рози бўлди. Орадан икки-уч кун ўтгач, газ нazorатчилари яна Бахтиёрнинг хонадонига келишди. Улар 500 минг сўм пул ва газ дафтарчасини олиб кетишди. Шундан сўнг орадан анча вақт ўтса-да, нazorатчилар қорасини кўрсатишмади. Бахтиёр Азимни йўқлаб газ идорасига борди.

— Ишим нима бўлди, газ истеъмоли дафтарчамни қайтариб, газдан қарздорлигим йўқлиги ҳақида маълумотнома берсангиз, — деди Бахтиёр.

Нazorатчи уни эрта келинг, индин келинг, деб бироз сарсон қилди. Ниҳоят Азим Бахтиёрга тўлов қитиқчаси ва қарздорлиги йўқлиги тўғрисида далолатнома ёзиб берди.

Уйига қайтган Бахтиёр негандир газ нazorатчиларининг сажийлигига ишонмади. У икки-уч кундан сўнг "Самарқандшаҳаргаз" таъминоти идорасига бориб, компьютердан қарздорлигининг олиб ташланганлигини текширди. Афсуски, компьютерга ўзгартириш киритилмаган, у тўлаган 500 минг сўм ҳам тўланмаган экан. Бундан ҳаҳли чиққан Бахтиёр бу ҳақида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга арз қилди. Текширув чоғида газдан қарзи йўқлиги ҳақидаги далолатноманинг ҳам сохта эканлиги аниқланди.

Ўз вазифасини суиистеъмол қилиб, пора олган газ нazorатчилари жиноий жавобгарликка тортилди. Суд ҳукмига қўра Азим Насриддинов ва Улуғбек Зокировларнинг ҳар бири 2 йилга муайян ҳуқуқдан, яъни қорхона, ташкилот ва муассасаларда мансабдорлик ва моддий жавобгарлик лавозимларида ишлаш ҳуқуқидан маҳрум қилиниб, 2 йил-у 6 ойга озодликдан маҳрум этилди. Газ нazorатчиларининг ҳийласи ўзларига қимматга тушди.

Ноқонуний савдо оқибати

Бугун мамлакатимизда валюта бозорини эркинлаштириш, инвестиция муҳитини янада шакллантириш ва экспортга ишлаб чиқариш қўламлигини кенгайтиришга доир ишлар изчиллик билан амалга оширилмақда.

2003 йилнинг 15 октябридан Ўзбекистон Республикаси Халқаро Валюта жамғармаси Битимининг VIII модда-сидаги мажбуриятни қабул қилди. Натижада қорхоналар жорий операциялар бўйича конвертацияни амалга ошириш имкониятига эга бўлдилар.

Бу ўз ўрнида миллий валюта конвертациясидан фойдаланган маҳаллий тадбиркорлар фаолиятини кенгайтиришга қийиндан ёрдам бериш билан бирга, иқтисодиётнинг барқарорлашуви, инфляция даражасининг пасайишига, инвестиция жараёнига ўзининг ижобий таъсирини кўрсатмоқда.

Бундан ташқари, ички валюта бозорининг эркинлашуви, товарларнинг экспорт-импорти, валюта олди-соти-диси, молиявий операциялар ва савдога алоқадор бўлган пул ўтказиш тушумларининг

эркинлашуви олиб келди. Шунингдек, миллий валютанинг мақомини янада мустаҳкамлаш, нақд ҳорижий валютанинг муомала доирасини тартибга солиш, жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш бўйича халқаро стандартларни сўзсиз бажариш, валюта алмаштириш операцияларини амалга ошириш механизмининг тақомиллаштириш мақсадида, 2013 йил 30 январда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарори қабул қилинди.

Бу эса фуқароларимизга ҳорижий валюта билан муомала қилиш учун яна бир қўлайлик яратди. Лекин, шунга қарамай баъзи бир фуқароларимиз валютани ноқонуний равишда олиш ёки ўтказишга ҳаракат қилишмоқда. Хусусан, департаментнинг Тошкент вилоят

Расулжон ҚАЙУМОВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг
Тошкент вилоят бошқармаси
бўлим бошлиғи ўринбосари

бошқармаси ходимлари томонидан ўтказилган тезкор тадбирда, Тошбек Шадиев (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ҳамда Норбек Хўжаевнинг жиноий қилмишларига чек қўйилди. Улар чет эл валютасини қонунга хилоф равишда фуқаро Г.Салиевага (ҳар бир Россия рублини 83 сўмдан) 301,2 минг Россия рублини 25 млн. сўмга сотаётган вақтда ашёвий далиллар билан қўлга олинди-лар.

Тадбир давомида ҳуқуқбузарлар Тошбек Шадиев ва Норбек Хўжаевлардан ноқонуний равишда муомалага қилишга тайёрлаб қўйилган бошқа валюта қимматликларини ҳам ашёвий далил тариқасида олиб қўйилди.

Жиноятга жазо муқаррар Юқоридagi ҳолатлар юзасидан Тошбек Шадиев ва Норбек Хўжаевлар қилмишларига яраша жазо олдилар.

Эҳсонга кўз олайтирганлар

Шерзод ҚУРБОНОВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг
Яшнобод туман бўлими катта инспектори
Гули ХОЖИБОЕВА,
«Huquq»

Дин масканлари доимо муқаддас ва мўътабар ҳай ҳисобланган. Бундай азиз жойларда хизматла бўлганлар, аввало, ўз феъл-атвори ва турмуш тарзи билан эл-юртга намуна бўлишлари лозим. Улар инсонларни поклик ва ҳалоликка ундаганини боис, доимо ҳурмат ва izzатла бўлишад.

Ана шундай эҳтиромга лойиқ бўлган, Яшнобод туманида жойлашган масканлардан бирининг имом-хатиби Фанижон Мухторов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) тўғри йўлдан адашиб қолди. Ўз нафсининг қўлига айланиб қолган бу шахс масжид мутаваallisи Жаббор Шукуровни ҳам ўзига шерик қилди.

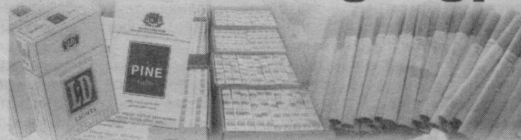
Хуфтон намозидан сўнг Фанижон масжид мутаваallisини ўз хонасига чақириб, унга муҳрлаб қўйилган эҳсон қутисини олиб келишни буюрди. Улар ўша куни вақт алламахал бўлгунча қутидagi пуллари санаб чиқиди. Бу ҳолат кейинчалик яна ва яна такрорланди. Хуллас, икковлон ўша кундан бошлаб қутидagi пуллари ажратиб қўйишни бошладилар. Кўп ўтмай эса бу пулларга ҳам қаноат қилмай қолди. Энди улар масжид учун эҳсон қилинаётган, шунингдек, турли маросимлардан келиб тушаётган маблағларни ҳам ўзаро тақсимлай бошладилар.

Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари томонидан олиб борилган текширув ишлари давомида 2011-2013 йилларда

эҳсон қутисига келиб тушган 18 млн. сўм миқдоридagi хайрия маблағи белгиланган тартибда масжид ҳисобига кириб қилинмай, шунингдек, банк муассасасига ҳам топширилмай, иш ҳақи ва бошқа мақсадлар ниқоби остида ўзаро тақсимлаб келинган экан. Ўшбу маблағдан 8 млн. 740 минг сўми Фанижон Мухторовнинг, 1 млн. 950 минг сўми эса Жаббор Шукуровнинг шахсий эҳтиёжи учун сарфлаб юборилган бўлиб, қолган 7 млн. 310 минг сўми турли мақсадларга харжланиб, масжид манфаатларига анча миқдорда зарар етказилган. Эгриликка йўғрилган ишларини "пукта" қилиш, ўзлаштирилган маблағларни яшириш ҳамда жавобгарликдан қутулиб қолиш мақсадида ҳар ярим йилда масжиднинг молиявий ва ҳўжалик фаолияти юзасидан Ўзбекистон мусулмонлари идорасига топширилган ҳисоботларда масжид ҳисобига келиб тушган пул маблағлари қаммайитиб кўрсатилган.

Жиноят ишлари бўйича Яшнобод туман судининг ҳукмига қўра Фанижон Мухторов ҳамда Жаббор Шукуров Жиноят кодексининг тегишли моддаларига асосан айбдор, деб топилди ва уларга нисбатан жазо муқаррарлиги таъминланди.

Сотишга улгурмадилар

Бугунги кунда тадбиркорлик субъектларини қўлаб-қувватлаш, фаолиятини янада ривожлантириш мақсадида Президентимизнинг ташаббуси билан қатор фармон ва қарорлар қабул қилиниб, амалиётга татбиқ этилмақда.

Бирок, фуқароларимиз орасида давлатимиз томонидан берилаётган кенг имкониятлар, яратилаётган шароитларни тушуниб етмаган, қонунни четлаб, осон даромад олиш пайида юрганларнинг ҳам учраб турганлиги ачинарлидир. Бундай қимсаларни жамиятимизга фойдасидан қўра, зарарининг

қўплиги уларга қарши курашни кескин кучайтиришни тақозо этади.

Департаментнинг Пахтаобод туман бўлими томонидан ўтказилган тезкор тадбирда, Пахтаобод тумани Маданият Қўйида истикомат қилувчи фуқаролар Д.Олимов ва Ш.Ибрагимовларнинг ноқонуний фаолиятига чек қўйилди. Олдиндан ўзаро жи-

ноий тил бириктирган икковлон давлат чегараларини қўпол равишда бузган ҳолда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан Қирғизистон Республикасига айланма йўллар орқали ўтиб, умумий қиймати 13980,0 минг сўмлик Қирғизистон акция марказлари билан елимлардан 6 минг қўти "PINE" ҳамда 990 қўти "LD" тамаки маҳсулотларини юртимиз ҳудудида сотиш мақсадида олиб келаётган вақтда ушладилар. Суд томонидан ҳар икки қонунбузарга қилмишларига яраша таъмиш жазо тайинланди.

Дилшодбек МИРЗАЕВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг
Андижон вилоят бошқармаси
матбуот гуруҳи катта
инспектори

Фаргона шахридаги "Умидбек" хусусий корхонаси раҳбари Умиджон Ярбеков 2012 йил август ойида ошхона қураётган маҳал қўштепалик қурувчи Олимжон билан танишди. Ушанда унда пойдевор қўйишда ишлатилган қолип-темир — опалубкаларнинг бир кунлик ижара ҳақи йигирма минг сўмлигини билиб олди.

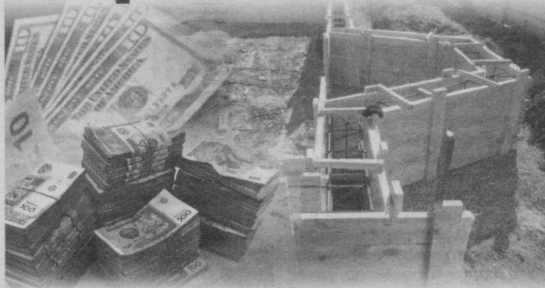
Октябрь ойи охирида Олимжон ошхонага келиб, "пугла қийналиб қолдим, биронта иш толиб беринг", деб сўраган эди. Умиджон ошхонанинг ортидаги томга шифер қоқиб беришни таклиф қилади. Иш биттач, 370 минг сўм иш ҳақи тўлади. Орадан икки кун ўтиб, Олимжон тагин йўқлаб келди. — Қизим касалхонада ётибди, дори-дармон олишим керак. Фойзи билан қайтаришга қарз бериб турадиган танишингиз йўқми?

— Фойза оладиган қарзни қандай қилиб тўлайсиз? — сўради Умиджон.

— Баҳорда, қурилиш мавсуми бошланиши билан опалубка олиб, ижарага бериб тураман. Сиз ҳам шерик бўлинг, тушган фойдани бўлишамиз. — Майли, баҳор келаверсин-чи, — Умиджон унинг таклифига қўйиб, дори-дармонлар учун 500 минг сўм бериб юборди.

2013 йилнинг баҳоригача Олимжон турли баҳоналар билан ундан яна 1,5 млн. сўм қарз сўраб олди. Илк баҳор кунлари "қурилиш мавсуми бошлангачи, бир жойда опалубка сотиларкан, бирга бориб кўрайлик", — дея таклиф қилди ва Умиджоннинг Фаргона шаҳрининг Ёрмозор маҳалласидаги хонадонлардан бирига бошлаб борди. Опалубкаларни 2100 АҚШ долларида сотиб олишга келишигиди.

Саробга айланган даромад

Олимжон опалубка ишлатиларкан ҳар бир кун учун йигирма минг сўмдан тўлаб туришига ишонтирди. Орадан тўрт кун ўтгач, Умиджондан 8 метр опалубка сотиб олиш учун 1750 АҚШ доллари сўраб олди.

Вақти етиб, Умиджон опалубкаларнинг ижара ҳақини келтириб беришни сўради. — Бир жойда 100 метр опалубка кўрдим, арзон экан, — дея Олимжон унинг бошини айлантириб қўйди.

— Қанчадан? — сўради Умиджон.

— Ҳар бир метри 320 минг сўмдан. Униям олиб ижарага бериб турсангиз, уч-тўрт баробар кўпроқ фойда кўрасиз.

Умиджон ошхонасидан 6 млн. 400 минг сўм олиб, Олимжонга бериб юборди. Бир неча кундан кейин Олимжон телефон қилиб: "Ёзёвонда иш бошладик, 3500 метр бетон қўйиладди, келаси йилгача иш етиб ортади", деди. Орадан икки ҳафта ўтиб, телефонда "Биз ишлаётган жойда опалубка бор экан, ҳар бир метри 300 минг сўмдан, шуниям олиб қўйилдик, яхши бўлади", деди. Унинг таклифига рози бўлган Умиджон 5 млн. 200 минг сўм берди. Олимжон яна унга қўнғироқ қилиб, "қўшнимиз пугла қийналиб қолди, опалубкасини сотмоқчи", деди. Умиджон яна унга 1 млн. сўм бериб юборди. Июль ойида қўришганларида Олимжон "28 метр опалубка бор, ҳар метри 310 минг сўмдан берадиган бўлапти", деди.

Умиджон ўртоғи Ж.Аҳмедовдан қарзга 4100 АҚШ долларини сўраб олиб, Олимжонга берди. У ҳар ойда опалубкалар учун 1 млн. 400 минг сўмдан ижара ҳақи тўлаб турадиган бўлди. Пулни тўлайдиган пайт келганида эса Олимжон 4 млн. 300 минг сўмга қорамол сотиб олаётгани, пуллари бироз муддат сўрамай туришни илтимос қилди. Орадан уч-тўрт кун ўтгач, сотиларкан 29 метр опалубка борлигини айтиб, Умиджондан 1700 АҚШ долларини олиб кетди. Июль ойининг охирида эса Олимжон 4 млн. сўм сўраб олди. Сентябрь ойида Умиджонга учраб, "Музаффарнинг тоғасида 100 метр бор экан, сотиб олайлик", деди.

— Уй олиш ниятида йўққан ҳамма пулларимни сизга бердим, — деди Умиджон.

Агар сотиб олганимизда, фойдангиз кўпаярди. Ҳеч бўлмаса, 50 метрини олайлик. Ойлик фойдангизга 1 млн. сўмдан қўшиб бераман, агар соҳнамасангиз, уч кунда сотиб

ҳам беравераман, — дея Олимжон яна Умиджоннинг бошини айлантириб қўйди. У ўртоғи Ж.Аҳмедовдан қарзга 3900 АҚШ доллари олиб, ёнидан 2 млн. 600 минг сўм қўшиб, Олимжонга бериб юборди.

Ҳар гал ижара пулини тўлаш пайти келганида Олимжон опалубка сотиб олиш учун пул сўраб олиб кетаётгани Умиджонни шубҳалантириб қўйди. Ноябрь ойида унга қўнғироқ қилиб, ижара пулларины фойда келганида сотиладиган опалубкаларнинг дарағи чиқиб, уларнинг харида учун жабрланувчида пул олиб турганини инкор этмади. — 2013 йил ноябрь ойида пул зарур бўлиб қолиб, опалубкаларни 20 млн. сўмга сотиб, пулларины ўз эҳтиёжига сарфлаб юбордим, — деди қўрсатмасининг сўнггида судланувчи.

Қисман иқорлигидан ташқари унинг айби жабрланувчи ва гувоҳларнинг қўрсатмалари билан тасдиқланди. У.Ярбековни алдаб, ишончини қозониб, фирибгарлик йўли билан қўлга киритган 55 млн. сўм пулларины ўз эҳтиёжига сарфлаб юборгани исботланди. Фирибгарга 6 йил муддатга озодликдан маҳрум этиш жазоси тайинланди. Прокурорнинг судланувчида жабрланувчи фойдасига жиноят натижасида етказилган 55 млн. сўмни ундириш тўғрисидаги даъво аризаси қаноатлантирилди.

Синалмаган отнинг сиртидан ўтма, деганларидек, юзак таниш қимсининг мўмай фойда қўриш ҳақидаги таклифи сароб бўлиб қиди. Етти ўлчаб, бир кесадиган киши ўзини чув тушиб қолишдан асрайди.

Шу куннинг ўзида кечаси яна Рустам Ғуломовнинг уйига келади. Ҳар эҳтимолга қарши уй эгасидан қарерда эканлиги ва қачон қайтишини сўрайди. Кейин эса эшикни очган Рустам Ғуломовнинг турмуш ўртоғига "Ақанинг хабари бор, 20 минг сўм пул бериб туринг", дея ундан ушбу суммани олади-да, ортига қайтади.

Орадан икки кун ўтгач, яъни шу йилнинг 11 январь кунини пулсизликдан қийналган Низомиддин юк машинаси билан эски таниши Байрамали Тошпўлатовнинг уйига келади. Чунки бир неча кун олдин унинг уйда тахланган ўтинини кўрган ва уни сотиб беришини айтиб кетган эди. Б.Тошпўлатов ўтинини 600 минг сўмга сотишини айтади. Фирибгар эса ўтинини айтилган нархда сотиб, пулни бир соатда келтириб беришга ишонтиради. Кейин ўтинини Қарши туманига олиб боради ва 450 минг сўмга пуллаб, пулни ўз эҳтиёжига ишлатиб юборди.

Фирибгар алдов "тўр"нинг хавфсиз йўлидаги шу қадар устамонлик билан ҳаракат қилардики, унга гўё ҳеч қачон қилмишлари ошқор бўлмайдигандек туюларди. Бироқ, олиб борилган тезкор қидирув ҳаракатида Низомиддин Элбоев қўлга олинди. Жиноят ишлари бўйича Нишон тумани суди томонидан қилмишлари фош этилиб, ундан нисбатан 2 йил-6 ой муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Ота-боболаримиз қаллоблик, ўғрилик ва кишилар мулкига қўз олайтиришдан ҳазар қилганлар. Кимдир алдаб, фириб бериб топилган пулнинг, бойлиқнинг баракаси бўлмайди ва бу хатти-ҳаракат жиноят ҳисобланади. Жиноятга эса ҳақ муқаррар. Ҳаётда фирибгарлар учраб турар экан, ҳаммаша ҳушёр ва огоҳ бўлайлик!

Олимларнинг аниқлашича, ўргимчак түри тоалари икки хилда бўлар экан. Яъни толада икки хилдаги йўлак мавжуд бўлиб, бири қуруқ, иккинчиси ёпишқоқ. Ёпишқоқ йўлак ўлжа учун мўлжалланиб, ўргимчак бў йўлакдан асло ҳаракатланмас экан. Фирибгарлик жиноятини бир қараганда ўргимчак түрига ўхшатиш мумкин. Яъни фирибгар ўлжани қўлга киритишда ёпишқоқ йўлак сингари ҳалқасимон алов ва ҳийла-лар түрини эслайди. Ўзи эса тўр атрофида ҳаракатланади.

Жиноят ишлари бўйича Нишон туман судининг ҳукми билан 2 йил-6 ой муддатга ахлоқ тузатиш иши жазоси тайинланган Низомиддин Элбоев ҳали жазо муддати тўлмаган бўлса-да, ўлжа тутиш учун "тўр" тўқий бошлади. Бир эмас, икки мартаба фирибгарлик жинояти учун судланган фирибгарлик қарамай, қилмишидан түри хулоса чиқармаган бу кимса жазони ўташ мобайнида янги режаларни тузиш устида бош қотирди. Режасини амалга ошириш учун эса бироз ёлгон ва ҳийла ишлатас бўлгани эди. Буни қарангки, у излаётган "ўлжа" оёғининг остидан чиқди.

Н.Элбоев 2013 йилнинг 16 ноябрь кунини Янги Нишон шаҳридаги "Ош маркази" емакхонаси олдида тураркан, рўпарасидан келатган Алишер Чориевнинг дарров таниди. Алишер Низомиддинни бир пайтлар туман ер-мулк кадастрида ишлаб юрган вақтда таниган ва ҳамон ўша ерда ишласа керак, деган ҳаёл билан саломлашиб учун унинг ёнига келди. Хол-ахвол сўрашгач, унингнинг қадри ҳужжатлари тайёрланмаганини айтиб, "Халиям кадастрда ишлаяпсизми?" дея ундан ёрдам сўради. Ни-

Фирибгарлик ёҳуд «қўйни бўрига» ишонманг

зомиддин учун бу савол айни муддао бўлди.

Кузатувчиларнинг аниқлашича, фирибгарлик жинояти содир этадиган кимсалар одатда, чаққонлиги, топағонлиги билан ажралиб туради ва улар ҳаддан зиёд пулни яхши кўради. Сўхбатда қўлпича пул, турмушдаги етишмовчиликлар ҳақида гапирди. Базми холларда биргаликда катта ишлар қилишга сизни ҳам жалб қилмоқчи бўлади. Ва ҳамма нарсаси муваффақиятли яқунлинига юз фоиз қафолат беради. Фақат ўзи учун "фойда келтирадиган" режаларни усталик билан айтганида, ўйлаб қўришингизга вақт қолдирамаслиққа ҳаракат қилади. Бу қоидаларни пухта ўзлаштирган Низомиддин Элбоев ҳам аллақачон ишдан бўшаб кетган бўлса-да, шу кунги кечки пайт Алишер Чориевнинг уйига борди. Ўзгача уйни қадамлаб чиқди. Кейин уй эгасидан унинг орденини олиб, кадастр бошлигининг номига ариза ёзиб беришини сўради. Иш биттач, сарф-харажатлар учун 220 минг сўмни олиб, ҳужжатларни 16 кунда тайёрлаб олиб келишига Алишер Чориевни ишонтирди. Аммо ваъда ваъдалигича қилиб кетди. Низомиддин Элбоев Алишердан олган 220 минг сўм пулни гўё ҳеч нарсаси бўлмагандек, ўз эҳтиёжлари учун ишлатиб юборди. Энг ёмони, унинг давлат орденини фарз ниятда йўқ қилди.

2014 йилнинг 8 январь кунги кечки пайт Низомиддин таниши Ибодулло Сатторовнинг уйига боради. Ибодулло Сатторов одамгарчилик юзасидан

Умид ЖАҲОНГИРОВ,

Қашқадарё вилоят прокуратураси бўлим

катта прокурори

Норбўта ҲОЗИЕВ,

«Huquq»

уни ичкарига таклиф этиб, олдида дастурхон ёзади. Низомиддин кетар маҳали кузатишга чиққан мезбоннинг қўлидаги, бозор баҳоси 566 минг сўм бўлган "Нокиа-6700" русумли телефон унинг диққатини тортади. Яшин тезлигида миясига келган ёлгонларини тўқий бошлади. Хотини билан учрашиб, профилактика инспектори ҳузурига бориши учун телефон зарурилгини Ибодулло Сатторовга айтиб, ундан телефонни бир кунга бериб туришини илтимос қилади. Бундан ноқулай ахволга тушган мезбон аввалига телефон ўзига ҳам кераклигини айтади, аммо қиёфасини ҳам ўзгартиришга уст бўлган Низомиддин ялиниб-ёлвориб телефонни қўлга киритади. Хуллас, бир кунга деб олган телефон ва Низомиддин исзис қойиб бўлади.

Низомиддин телефонни қўлга киритгач, эртасига қўшниси Рустам Ғуломовнинг уйига боради. Қўшнисини телефон ўзиники эканлигига ишонтиради ва уни гаров сифатида қолдириб, авазига 50 минг сўм пул сўрайди. Рустам Ғуломов унинг ёлгонларига алданиб, 50 минг сўм пул беради ва телефонни олиб қолади. Низомиддин бу пуллари ҳам ўша пайтнинг ўзидаёқ эҳтиёжига ишлатиб, тўсатдан Қарши шаҳрига

Жиноий

даромадларни легаллаштириш —

ЖАМИЯТ ХАВФСИЗЛИГИГА ТАҲДИД

Жиноий уюшмалар томонидан тўпланган ва қонуний иқтисодиётга сармоя сифатида йўналтирилаётган даромадлар ҳажми нафақат алоҳида бир давлат, балки халқаро ҳамжиҳат хавфсизлигига ҳам таҳдид солади. Шундай бўлса-да, ноқонуний пуллардан бевосита фойдаланиш ҳуқуқ-тартибот органларида шубҳа уйғотиши жиноятчилар учун ноқулайлик туғариб, улар томонидан мазкур маблағларни очикчасига тасарруф этиш имкониятини чекайди. Шу сабабли жиноятчилар ноқонуний даромадларини қонунийлаштиришга уринадилар.

Хуқуқий адабиётларда “жиноий пулларни тозалаш” атамаси Америкада 1920 йилларда пайдо бўлган. Шунингдек, рус олимлари мазкур масала бўйича ўтказган тадқиқотлари натижасида инсоният бутун тарих давомида жиноий даромадларни легаллаштиришнинг ҳозиргача ўхшаш усулларидан фойдаланиб келган, деган хулосага келишган.

Спирт маҳсулотларини ноқонуний ишлаб чиқариш ва муомалага киритишдан олинган пул маблағларни ҳисобидан АҚШнинг Чикаго штатида “кирхона” тармоқлари ташкил этган жиноятчи Альфонса Капоне, банк ва қиморхоналарда амалга ошириладиган фирибгарликлар орқали легаллаштириш ихтирочисини, “омадли” лақаби билан машҳур бўлган Салваторе Лучано ҳамда Европа ва Кубада жойлашган қиморхона ва банк муассасалари орқали ноқонуний олинган пул маблағларини Швейцариядан Куба ва Европача ўтказган, кейин эса “хорижий инвестицияларни” АҚШга қонуний асосларда қайтарган Меера Ланскилар жиноий даромадларни қонунийлаштиришнинг дастлабки асосчилари сифатида эътироф этилади.

Жиноий йўл билан топишган “даромадларни легаллаштириш” атамаси юридик маънода 1973 йилдан сўнг АҚШда чоп этиладиган газеталарда ишлатила бошланган. Бу атаманинг ўзи нолегал, яъни ноқонуний усул ва гайриқонуний йўллар билан топишган пулларни қону-

ний пулларга айлантириш жараёнини англатади.

Кейинчалик “пулларни легаллаштириш” атамаси 1980 йил бошларида наркотиклар савдосининг ҳамда ундан келадиган даромадларнинг ўсиши оқибатида қўлланилган ва ноқонуний олинган пулларни қонуний пулларга айлантириш жараёни сифатида талқин этилган. Шу даврдан бошлаб уни ижтимоий хавфли қилмиш сифатида эътироф этиш кенг тарқалди.

Мамлакатимиз қонунийлигида жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга мулк (пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк) жиноий фаолият натижасида топишган бўлса, уни ўтказиш, мулкка айлантириш ёхуд алмаштириш йўли билан унинг келиб чиқишига қонуний тус беришдан, шунингдек, бундай пул маблағлари ёки бошқа мол-мулкнинг асл хусусиятини, манбаини, турган жойини, тасарруф этиш, қўчириш усулини ёхуд пул маблағларига ёки бошқа мол-мулкка бўлган ҳақиқий эгаллик ҳуқуқларини яширишдан ёхуд сир сақлашдан иборат бўлган, жиноий жазоланадиган ижтимоий хавфли қилмишдир, деб таъриф берилган.

Ноқонуний даромадларни легаллаштириш трансмиллий жиноятчиликнинг барча тармоқлари ривожини учун шароит яратувчи ўзига хос механизм бўлиб қолмоқда. Унга қарши курашиш жиноятчиликнинг олдини олишнинг муҳим шакли ҳисобланади. Сўнгги йилларда ноқонуний даромадларни легаллаштириш муаммоси халқаро тус олди ва қатор мамлакатлар ҳукуматининг обрўсига салбий таъсир этиши мумкин бўлган сиёсий омилга айлан-ди.

Жиноий йўллар билан ортирилган пул ва бошқа мол-мулкларни легаллаштириш давлатнинг иқтисодий хавфсизлигига таҳдид солади, шу сабабли уни бартараф этиш учун нафақат миллий, балки халқаро даражада чора-тадбирлар белгилашни тақозо этмоқда.

Қатор халқаро ҳуқуқий ҳужжатларда гайриқонуний фаолиятдан олинган молиявий воситалар шаклини ўзгартир-

ганлик ва мамлакат иқтисодиётига қирғаткичлик учун миллий қонунийлик доирасида жавобгарликни белгилаш кўрсатиб ўтилган. Бунда жиноий фаолиятдан олинган даромадларни мусодара этишга, шунингдек, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ўртасида процессуал ва бошқа шаклдаги ҳамкорликни ҳамда ҳуқуқий ёрдам самарасини оширишга, пулларни легаллаштиришга доир операцияларга тўқинлик қилиш мақсадида молия-банк тизимлари ўртасидаги ҳамкорликка алоҳида эътибор берилди.

БМТнинг 1988 йил 19 декабрдаги “Наркотик воситалар ва психотроп моддаларнинг ноқонуний айланмасига қарши курашиш тўғрисида”ги Вена конвенцияси пулларни легаллаштиришга қарши курашиш ва катта даромад келтирувчи жиноий фаолиятни бартараф этиш соҳасида ҳамкорликни ривожлантиришга йўналтирилган дастлабки универсал халқаро битим бўлиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси 1995 йил 24 февралда мазкур конвенцияни ратификация қилди. 2000 йил 15 ноябрдаги “Трансмиллий уюшган жиноятчиликка қарши конвенция”да жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш халқаро жиноятлар қаторига киритилди.

Шунга асосан, 2004 йилда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги (МДХ) ҳудудида фаолият кўрсатувчи Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш Евросий регионал гуруҳи (ЕАГ) ташкил этилган бўлиб, унинг асосий вазифалари сифатида аниқ йўналишларни белгилаш, ҳамкорликда амалга оширилиши лозим бўлган чора-тадбирларни ишлаб чиқиш, унинг самардорлигини баҳолаш, бу ишларни халқаро миқёсда мувофиқлаштириш, чуқур таҳлил қилиш ва тажриба алмашиш белгиланган. Ўзбекистон 2005 йилнинг декабри ойидан бери ушбу гуруҳ аъзосидир.

Вена конвенциясида иштирокчи давлатларга наркотик воситалар ва психотроп моддаларнинг ноқонуний айланмаси натижасида олинган мол-мулкни легаллаштириш-

ни ўз қонуниларида жиноий қилмиш сифатида белгилаш мажбурияти юкланган. Шунингдек, ушбу конвенция низомиде келтирилган концепцияда наркотик воситаларнинг халқаро савдосига қарши курашиш борасидаги самарали стратегиянинг асосий шартларидан бири сифатида жиноий гуруҳларнинг молиявий асосларини қўпориш учун ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларни зарур воситалар билан таъминлаш лозимлиги қайд этилган.

Вена конвенциясида белгиланган тартиб Европа Иттифоқининг 1990 йил 8 ноябрда Страсбург шаҳрида қабул қилинган ва кейинчалик мазкур жиноятга қарши курашишдаги Европа ҳамкорлигининг асосий ҳуқуқий базасига айланган “Легаллаштириш, аниқлаш, олиб қўйиш ва мусодала қилиш тўғрисида”ги конвенцияда (Страсбург конвенцияси) янада ривожлантирилди.

Ушбу халқаро ҳужжат минтақавий ташкилот доирасида қабул қилинган бўлса-да, унинг 37-моддасида Европа Иттифоқи аъзоси бўлмаган давлатлар ҳам конвенцияга қўшилиши мумкинлиги қайд этилган.

Вена конвенциясидан фарqli ўларок, Страсбург конвенциясида нафақат наркобизнесдан, балки жиноий фаолиятнинг бошқа турларидан олинган маблағларни легаллаштириш билан боғлиқ ҳаракатлар ҳам жиноят деб эътироф этилади.

Европа ҳамжамияти Кенга-шининг 1991 йил 10 июнда қабул қилинган 91/308-сонли директивасига асосан Страсбург конвенцияси низоми жиноий даромадларни легаллаштириш мақсадида молиявий тизимлардан фойдаланишни тутатиш борасида:

— молия-кредит ташкилотлари томонидан ҳамма ми-жозаларни тўлиқ идентификация қилиш ва 20200 доллардан ортиқ қийматдаги барча битимларни қайд этиш борасидаги талаблар бажарилишини таъминлаш;

— ушбу ташкилотлар билан маблағларни легаллаштиришга қарши курашувчи давлат идоралари ўртасидаги ҳамкорликни таъминлаш;

Улугбек ЭЛМУРОДОВ,
Қашқадарё вилоят прокуратураси
бўлим бошлиғи

— ҳуқуқни муҳофаза қилувчи қилмиш сифатида белгилаш мажбурияти юкланган. Шунингдек, ушбу конвенция низомиде келтирилган концепцияда наркотик воситаларнинг халқаро савдосига қарши курашиш борасидаги самарали стратегиянинг асосий шартларидан бири сифатида жиноий гуруҳларнинг молиявий асосларини қўпориш учун ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларни зарур воситалар билан таъминлаш лозимлиги қайд этилган.

Вена конвенциясида белгиланган тартиб Европа Иттифоқининг 1990 йил 8 ноябрда Страсбург шаҳрида қабул қилинган ва кейинчалик мазкур жиноятга қарши курашишдаги Европа ҳамкорлигининг асосий ҳуқуқий базасига айланган “Легаллаштириш, аниқлаш, олиб қўйиш ва мусодала қилиш тўғрисида”ги конвенцияда (Страсбург конвенцияси) янада ривожлантирилди.

Ушбу муаммони бартараф этиш юзасидан ҳамкорлик универсал ташкилотлар даражасида қабул қилинган халқаро ҳужжатлардан ташқари махсус органлар томонидан белгиланган чора-тадбирлар билан ҳам тартибга солинади.

Хусусан, “Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга қарши кураш бўйича махсус гуруҳ” — FATF гуруҳи жиноий фаолият натижасида олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмин молиялаштиришга қарши курашиш стандартларини белгиловчи ҳукуматлараро ташкилот деб эътироф этилади.

FATF гуруҳи 1989 йилда “Катта етилик” мамлакатлари томонидан ташкил этилган бўлиб, унинг асосий мақсади жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмин молиялаштиришга қарши курашишга қаратилган сиёсатни ишлаб чиқиш ва жорий қилиш ҳисобланади.

Жиноий даромадларни криминалистик таъсирлаш ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга бу турдаги жиноятларнинг олдини олиш ва бартараф этиш учун зарур тадбирларни ишлаб чиқишга замин яратди. Бунинг учун энг муҳим омил бу қилмишни жиноий-ҳуқуқий баҳолашдир. Айнан қилмишни тўғри ҳуқуқий баҳолаш унга қарши курашиш режасини самарали ишлаб чиқишга ва унинг олдини олишга хизмат қилади.

Одам ўлириш ҳар қандай жамиятда оғир жиноят ҳисобланган. Ушбу жиноятнинг содир этилиши тобора камайиб бораётган бўлса-да, бирок унинг олдини олиш ва унга қарши курашиш борасида олимизда ҳали кўпгина вазифалар турибди.

Мазкур турдаги жиноятларни тергов қилишда кўздан кечириш, хусусан, воқеа жойини ва мурдани кўздан кечириш асосий тергов ҳаракатларидан бири ҳисобланади. Республика Бош прокуратураси томонидан қасдан одам ўлдирishi жиноятларининг фош этилмасдан қолаётганини сабаблари ўрганилганда, баъзи ҳолатларда айнан ҳодиса содир бўлган жойни сифати кўздан кечирмаслик асосий сабаблардан бири эканлиги аниқланган.

Кўздан кечириш — мустақил тергов ҳаракати ҳисобланади.

У эксперимент, экспертиза, тинтув каби тергов ҳаракатларига ўхшаб кетса-

да, улардан кескин фарқ қилиб, ўзига хос тактика ва процессуал тартибга эга.

Кўздан кечиришдан мақсад: а) жиноят изларини топиш; б) ашёвий далилларни топиш; в) воқеа содир бўлган ва иш бўйича муҳим аҳамиятга эга ҳолатларни аниқлаш; г) кўздан кечириш жараёнида терговчининг ҳамма ҳаракатларини, топишган нарсаларни кетма-кетлик тартибиде акс эттириш; ж) кўздан кечириш жараёнида олинган нарсаларни, излар ва ҳужжатларни сақлаш чораларини қўришдан иборат.

Кўздан кечиришнинг тўла ва ҳар томонлама ўтказилиши қуйидагилар билан таъминланади:

- кўздан кечиришнинг тўғри ташкил этилиши, кўздан кечириш иштирокчилари ўртасида иш фаолиятининг тўғри тақсимланиши ҳамда барча ҳаракатларнинг тузилган режага асосан ўтказилиши;
- кўздан кечириш ҳаракати фақат терговчининг бошчилик қилиши;
- криминалистик воситалар ва услубларнинг тўғри қўлланилиши;
- терговчи ва бошқа жалб қилинган мутахассис иштирокчиларда касбий таъриба ва билимларнинг етариллиги.

Кўздан кечириш

УШБУ ТЕРГОВ ҲАРАКАТИНИНГ ТУРЛАРИ ХУСУСИДА

Адхам ОДИНАЕВ,

Бош прокуратуранинг ОУК кафедраси бошлиғи в.б.

Кўздан кечиришда терговчиндан қуйидаги умумий тактик қоидаларга риоя этиш талаб қилинади:

- 1) кўздан кечиришнинг кечиктирилмай, ўз вақтида амалга оширилиши;
- 2) кўздан кечиришнинг объективлиги;
- 3) кўздан кечиришнинг тўла ва ҳар томонлама ўтказилиши.

Кўздан кечириш тергов ҳаракатининг процессуал объектларга нисбатан қуйидаги турлари:

ҳодиса содир бўлган жойни кўздан кечириш. Ҳодиса содир бўлган жойни кўздан кечиришдан асосий мақсад ҳодисанинг келиб чиқиш ҳолатини бевосита қўриш орқали мавжуд из, ашёвий далилларни топишдан иборат.

Мурдани кўздан кечириш. Суриштирувчи ёки терговчи мурданинг ташқи

қўриғинини у топишган жойда ҳолилар ва суд-тиббий таҳқиқотга мутахассис-шифокор иштирокида кўздан кечиради. Бундай мутахассис-шифокор иштирок этиши мумкин.

Мурдани кўздан кечириш билан бир пайтада, унинг ёнидан топишган шахсий буюмлар, нарсалар, қийим ва пойабзал ҳам кўздан кечирилади. Зарур ҳолатларда, мурдани кўздан кечирилган нафақат шифокор, балки бошқа мутахассислар — сураткаш, криминалист, кимёгар ва шу қабилар иштирок этиши мумкин.

Мурасасиз бўлимоқда

Бугун дунё халқлари мисли кўрилмаган ютуқларни қўлга киритиш билан бирга қўлдан-қўл зарари иллатлардан азият чекмоқда. Биргина гиёҳвандлик инсонни қотиллик, босқинчилик, талончилик, ўғрилик, фирибгарлик ва бошқа жиноятларга етаклаши барчамизга аён ҳақиқат.

Бугун бу муаммога қарши дунё ҳамжамияти қанчалик курашмасин, қайсидир маффаатли томонлар унинг жиловини тутиб туришга ҳаракат қилмоқдалар. Бунинг оқибатида эса беғуноҳ инсонлар жабр кўрмоқда. Гиёҳвандлик айниқса, оилаларда носоғлом муҳит келиб чиқишига, шунингдек, ногирон болаларнинг дунёга келишига сабаб бўлаётди.

Президентимиз Ислам Каримов Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош ассамблеясининг 48-сессиясида наркобизнеснинг транзити, унинг оқибатлари ҳусусида тўхталиб, ҳамкорликда курашишга чақирган эдилар.

Бугун республикамизда гиёҳвандликка қарши кескин кураш олиб борилаётган бир пайтда, бу иллат билан ноқонуний муомала қилиш жиноятлари ҳам учраб турибди. Ана шу жихатларни ҳисобга олган ҳолда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томони-

дан наркотик моддалар билан боғлиқ жиноятлар содир этилишининг олдини олиш, унга қарши биргаликда курашиш мақсадида бир қатор чора-тадбирлар кўрилатири.

Уч нафар фарзанднинг отаси бўлмиш Шерали Маҳмудов (исм-фамилиялар ўзгаририлган) бир неча бор суднинг қора курсисига ўтирган бўлсада, бундан тўри хулоса чиқармасдан, наркотик моддалар савдоси билан шуғулланишни бошлайди.

У шу мақсадда атрофига ўзи сингари шахсларни тўплаб, Тожикистон Республикасида гиёҳванд моддалар олиб киришни йўлга қўяди. Жумладан, 2014 йил 9 январь кунги иш жойига тегишли бўлган "Нексия-2" русумли автомашинада гиёҳванд воситалари солинган оқ рангли полиэтилен пакетни шерикларидан қабул қилиб олади.

Аммо, Ш.Маҳмудовнинг бу сафарги "савдоси" охирига етмади. У ўрта Чирчик туманидаги Янгиҳаёт кўрғони

Қаҳрамон СУЛАЙМОНОВ,
Тошкент вилоят прокуратураси
бўлим бошлиғи

худудида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан тўхтатилиб, машинаси кўздан кечирилганда, пакет ичидан вазни 996,5 грамм "гашиш", 5,4 грамм "героин", 0,15 грамм "опий" гиёҳвандлик моддалари топилди.

"Заҳри қотил" савдоси билан шуғулланиш, унинг ортидан енгил бойлик топиш Ш.Маҳмудов каби кимсаларнинг фаолият турига айланиб қолаётгани ташвишли ҳол. Бугун ана шундай хатарли жиноятларнинг олдини олиш, аниқлаш ва тегишли тартибда чора кўриш борасида тизимли ишлар олиб боришмоқда.

Албатта, қингир иш ҳеч қачон инсонни улуғламайди. Аксинча, шармандалик ва уятга қўяди. Юқорида тилга олинган шахс ҳам атрофдагиларнинг нафратидан бўлак ҳеч нарсасига эга бўлмади. Суд кимларингидир беғуноҳ азият чекишига сабаб бўлган Ш.Маҳмудовга нисбатан узоқ йилларга озоқликдан маҳрум этиш жазоси тўғрисида ҳукм чиқарди.

Ичкилик касри

Иллат борки, инсонга яхшилик келтирмайди. Айниқса, спиртли ичимликларга мукамилан кетганларнинг турмуш тарзига ҳавас қилиб бўлмайди. Одамлар орасида ароқхўр, деб ном олган кимсаларнинг ҳурмати ҳам бўлмайди. Бир неча бор сулалми, муқаддам содир этган қилмишларидан тегишли хулоса чиқармаган Владимир Иванов бу гал муҳажир жиноятга қўл урди.

Одатдаги кунларнинг бирида у маст ҳолатда уйига келиб, ўзи билан ниқоҳсиз яшаётган Натали Сергеевна билан жанжал бошлайди.

Ичкиликка ружу қўйган эрхотин доимо бирон-бир баҳона билан жанжаллашишни одат тусига айлантиришган эди. Аммо бу галгиси олдингиларига қараганда узоқроқ давом этди. Бу сафар Владимирнинг пули йўқолиб қолганлиги жанжалга сабаб бўлди. "Яхшигина" маст эмасми, Наталини ваҳшийларча дўппослашдан тўхтамади. У шу даражада ўзини йўқотиб қўйди-ки, хотинининг полда қонга беланиб ётганидан ҳам кўнгли тўлмай, томоғидан бўғиб, анчагача қўйиб юбормади. Бироз вақт ўтгач эса, ҳеч нарсаси

Алишер ХАТАМОВ,
Олмазор туман прокуратураси катта терговчиси

бўлмагандек, Наталининг ёнида ухлаб қолади. Тонг отгач, бир амаллаб кўзини очган Владимир одатдагидек баклажка ва макулатура йиғиш учун кўчага чиқиб кетди. Кечкурун уйига келганида эса полда ётган Наталига кўзи тушиб, қўл ва юзларини ушлаб кўрди ва унинг жони узилиб бўлганини англади.

Жанжални эслади, кўнглига ғашлик оралади. У дарҳол Наталининг жасадини қопга солиб, ахлатхонага ташлаб келди.

Орадан икки-уч кун ўтиб, қўни-қўшиллар ундан Наталини сўраб чиқа бошладилар. В.Иванов ҳар гал турли баҳоналарни айтиб, қўшилларга жавоб берарди.

Кўп ўтмай Владимир Ивановнинг содир этган жинояти фош этилди. Тергов давомидида у қилмишдан пушаймонлигини, Наталини ўлдириш мақсади бўлмаганигини айтиб, жиноятга мастлик оқибатида қўл урганини тасдиқлади. Жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар судининг ҳукмига кўра Владимир Иванов 15 йил муддатга озоқликдан маҳрум этилди.

Оила — жамиятнинг муҳим бўғини. Унинг мустаҳкам ва аҳиллиги юрт равнақи асосидир. Оиланинг ҳар томонлама мустаҳкамлиги эса оила аъзоларининг бир-бирига нисбатан ҳурматида, қадрлашида намоён бўлади. Ушбу бўғиннинг ҳар бир аъзоси бир-бирини ҳар қандай вазиятда қўллаб-қувватлаши, топганини бирга баҳам кўриб, турли етимишчиликларни биргаликда бартараф этиши аҳиликдан далолатлар.

Тўхматдан келган офат

Суръат ЖАББОРОВ,
Миробод туман прокуратураси катта терговчиси

Афсуски, баъзан ҳаётнинг мазкур олтин қондаларига амал қилмаслик ўзи ва ақиллари, ҳатто бегоналарнинг умрига ҳам зомин бўлишга олиб келар экан.

Тошкент шаҳри, Миробод туманида турмуш ўртоғи С.Камарова билан тинч-тотув яшаб келаётган (исм-фамилиялар ўзгаририлган) Н.Григорьев шаҳардаги қурилиш комбинатларидан бирида чироқ устаси бўлиб ишларди. Аввалига у рафиқаси ва унинг қизи О.Афанасьевани жуда қадрлар, ўзини аҳил оиланинг бошлиғи сифатида намоён қилишга интилар эди. У иш-хонасида бир кун тўлиқ ишлар, уч кун дам олар эди. Бора-бора уйдалигида аёли билан худда-беҳудага айтишадиган, ундан айб топиб, арзимас вазиятда ҳам жанжал кўтарадиган бўлиб қолди. С.Камарова ҳам турмуш ўртоғининг тез-тез ўзгарувчанлигидан безор бўлиб, шаҳар марказидаги дўконлардан бирида ишлайдиган қизининг олдига кетиб, фарзандига ёрдам берадиган, қизи билан навбатма-навбат ўша дўконда ишлайдиган бўлди. Шунда ҳам уруш-жанжалнинг кети узилмасди. Н.Григорьевга урушишга энди янги баҳона топилди. У энди рафиқасини дўкон қоровулидан рашк қила бошладилар. Хиёнаткорликда айблал, ҳатто бир неча бор қўл кўтаришгача борди.

Бундан хабар топган қоровул Е.Дмитриев ҳамкасбини оқлашга ҳаракат қилар эди, аммо унинг сай-ҳаракатлари акс таъсир кўрсатиб, Н.Григорьевнинг рашк қучайгандан қучайверди. Е.Дмитриев ҳам жамоадошнинг ҳолидан тез-тез хабар олишдан ўзини тиймади. Бир кун жамоадошига қўнғироқ қилганида навбатдаги жанжалдан хабар топди ва зудлик билан С.Камаровани "рашкчи эр"нинг ҳамласидан ҳимоя қилиш мақсадида унинг хонадонига етиб келди.

Уша кун Н.Григорьев спиртли ичимлик ичиб олиб, умр йўлдошини ҳар доимгидек таҳқирлашни бошлаган эди. Бундан хабар топган "бош айбдор" Е.Дмитриев ҳамкасбиниқиди ҳозир нозир бўлди. "Тўхматчи" билан юзма-юз гаплашиб олиб, масалани узил-кесил ҳал этиш мақсадида келган "чақирилмаган меҳмон" аввалига хонадон соҳиби билан тинч суҳбатлашаётган эди. Ундан аввал эр-хотиннинг баланд овозлардаги жанжалдан хавотирланган қўшиллар маҳалла нозирини ёрдамга чақиршганди. С.Камарова эшигини тақиллатган маҳалла профилактика нозирига юзлангани ҳамон, қўшни хонада Н.Григорьев билан суҳбатлашиб ўтирган Е.Дмитриевнинг баланд овози уйни ларзага келтирди. Маҳалла профилактика нозирини билан С.Камарова дарҳол ошхонага югуриб киришди ва қонига бўялиб ётган "меҳмон"ни кўришди.

Шўқри, вақтида биринчи ёрдам қўрсатилиши ва шифохонага ётқизилиши сабабли беморнинг жони омон қолди.

Жиноят ишлари бўйича Миробод туман судида кўриб чиқилган жиноят иши бўйича судланувчи Н.Григорьев қилмишига яраша жазосини олди.

Хулоса ўрнида таъкидлаш жоизки, ҳаётда ҳар ким ўз олдига авваламбор, жамият ва оиласига нафи тегадиган эзгу мақсадларни қўйиб, турмушда учрайдиган майда камчиликларни бартараф этишда ўзида куч топа олиши муҳимдир. Зеро, катта ва эзгу мақсадлар илгари сурилган жамиятда яхши натижалар қўлга киритилади.

Экспертлар вақтида мурдани кўздан кечириш экспертиза қондаларига рию қилган ҳолда ўтказилди. Мурда топишган жойда уни таниб олиш учун кўрсатиш чоғида таниб олиш қондаларига рию қилинади. Таниб олинмаган мурдаларнинг бармоқ излари олинини шарт.

Экспертиза текширувлари учун намуналар олиш қондаларига рию қилган ҳолда, мурдалар бошқа хил намуналар ҳам олинини мумкин (ЖПКнинг 188-191-, 193-, 197-м.).

Таниб олинмаган мурда фақат прокурор рухсати билангина кўмилади (ЖПКнинг 138-м.).

Теварак-атроф ва биноларни кўздан кечириш. Суриштирувчи, терговчи ва суд теварак-атроф ва биноларни қуйидаги қондаларга рию қилган ҳолда кўздан кечирилади: фуқароннинг уйи ёки хизмат жойини кўздан кечириш зарурати бўлса, суриштирувчи ёки терговчи бу ҳақда қарор, суд эса ажрим чиқаради. Турар жойи кўздан кечирилатган шахс ёки тегишли корхона, муассаса, ташкилотнинг вакили чиқари-

рилган қарор ёки ажрим билан таништирилиб, бу ҳақда имзо чектирилиши керак.

Кўздан кечириш корхона, муассаса, ташкилотда ўтказилса — маъмурият вакили, ҳарбий қисмда, штабда ва муассасада ўтказилса — қўмондонлик вакили, зарур ҳолларда эса моддий жавобгар шахс қатнашини шарт. Биноларни кўздан кечиришда олиб қўйиш ва тинтув қондаларига рию қилинади.

Нарса ва ҳужжатларни кўздан кечириш. Суриштирувчи, терговчи ёки суд нарсаси ва ҳужжатларни улар топишган жойда, башарти кўздан кечириш кўп вақт ёхуд қўшимча техник воситалар талаб қилса, кейинчалик суриштирув, дастлабки тергов ҳамда суд муҳокамаси ўтказилаётган жойда кўздан кечирилади.

Кўздан кечириш техник воситаларидан фойдаланилган ҳолда, башарти нарсаси ёки ҳужжатларнинг йўқолишига ёхуд шикастланишига олиб келмаса, ўтказилиши мумкин (ЖПКнинг 140-м.).

Фонда кўздан кечириш ўтказилиш пайтида кўра, дастлабки, қайта ва қўшимча турларга бўлинади.

Дастлабки кўздан кечириш жиноят ишлари ўзида акс эттирган ашёларни ёки жойини биринчи мартаба текшириш ҳисобланади.

Исбот қилиш субъектив билиш фаолияти бўлганлиги учун ҳам баъзи хатоликлар ҳозир бериши мумкин. Бундай вазиятларда қўшимча тарзда кўздан кечириш амалга оширилади.

Суриштирувчи томонидан кўздан кечирилган объектлар терговчи томонидан, терговчи томонидан кўздан кечирилганлари эса прокурор ёки суд томонидан ҳам текшириб кўриш мақсадида қайта кўздан кечирилиши мумкин.

Бундан ташқари, дастлабки кўздан кечиришда йўл қўйилган камчиликлар ва эътиборсизликлар қайта кўздан кечиришда бартараф этилади.

Шу ўринда бир савол тузилади. Кўздан кечирилишнинг барча турлари ҳам терговолди текширув ҳаракати бўлиши мумкинми?

Кўздан кечирилишнинг барча турлари терговолди ҳаракат ҳисобланиши ёки ҳисобланмаслиги масаласи амалиётда муаммоларни келтириб чиқармоқда. Сабаби, қасд-

дан одам ўлдириш жинояти, умуман қотиллик жиноятлари бўйича нафақат воқеа жойини, балки кўздан кечиришнинг бошқа турларини ҳам ўтказиш зарурати туғилади. Бундай ҳаракатларга экспертиза орқали мурдани кўздан кечириш, қасдан одам ўлдиришга суиқасд бўлганида, экспертиза талаб қилмайдиган ҳолларда жабрланувчиларнинг баданини кўздан кечириш (гувоҳлантириш), жиноятни содир этган айбини бўйинга олган ҳолларда у томонидан қурол сифатида фойдаланилган ашёни кўздан кечириш шулар жумласидандир.

Жиноят иши кўзатишга қадр ушбу тергов ҳаракатларини ўтказиш мумкинлиги ҳам қонунда кўрсатилиши керак. Чунки, бу тергов ҳаракатлари биринчидан, шахснинг қўрсатувлари билан боғлиқ эмас, иккинчидан, шахс ҳуқуқ ва манфаатларига дахл қилиш эҳтимоли низо-ятда кам. Шунингдек, ушбу соҳадаги илмий тадқиқотларда жиноят ишини кўзатишга қадр гувоҳлантириш ва экспертиза тадқиқотлари учун намуналар олиш тергов ҳаракатларини ўтказиш зарурати илмий асослаб берилган.

Тараққиёт кафолати

Биз инсон ҳуқуқ ва эркинликлари, қадр-қиммати ва манфаатлари олий қадрият даражасида улуғланган жамиятда яшаймиз. Мустақиллигимизнинг ўтган даври фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, давлат ва жамият манфаатларини ҳимоя қилиш, суд-ҳуқуқ тизимини демократлаштириш, қонун устуворлигига эришиш, жинсий жазоларни либераллаштириш борасида улкан ислохотлар амалга оширилганлиги билан тарих саҳифаларидан муносиб ўрин эгаллади.

Албатта, бу каби юксалишлар замирида қонун устуворлиги, ижтимоий ҳаётнинг барча бўғинларини тартибга солидиган қонунлар яратилганлиги турибди. Эндиликда ҳар қандай масаланинг фақатгина қонуний асосларда ҳал қилиниши таъминланмоқда. Бу жараёнда, яъни қонунларнинг аниқ ва бир хилда ижро этилиши устидан назорат олиб боруви прокуратура органларининг хизмати шубҳасиз жуда катта. Шу маънода, Сурхондарё вилоят прокуратураси органлари томонидан юртимизда қабул қилинган фармон ва қарорлар қатори Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2013 йил 18 ноябрдаги "Ўзбекистон Республикасининг 2014 йил учун Инвестиция дастури тўғрисида"ги Қарори ижроси ҳам доимий равишда ўрганиб борилмоқда. Хусусан, ушбу қарор асосида вилоят ҳокими-нинг ҳам тегишли қарори қабул қилиниб, уларга кўра, вилоятда 53 та ижтимоий соҳа, 65 та ичимлик суви объектлари янгидан қуриш, реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш режалаштирилган.

Ушбу мақсадларга 77 млрд. 128,3 млн. сўм маблағ ажратилди.

Жорий йилнинг ўтган даврида барча объектларнинг лойиҳа-смета ҳужжатлари ишлаб чиқилган, вилоят давлат эксп-

ертиза бошқармасининг ижобий ҳулосаси олинди, танлов ўтказилган ва танлов ғолиблари билан пудрат шартномалари тузилган. Инвестиция дастури асосида қурилиши лозим бўлган объектлар учун 58 млрд. 990 млн. сўм миқдоридagi маблағ молиялаштирилиб, пудратчи ташкилотлар ҳисоб рақамига йўналтирилган.

Бугунги кунга келиб, лойиҳалардан 61 таси ишга туширилган. 55 таси бўйича далолатномалар расмийлаштирилмоқда, қолган 19 тасида қурилиш ишлари давом эттирилмоқда.

Бироқ, вилоят прокуратураси томонидан ўтказилаётган текширишларда айрим мансабдор шахслар томонидан мазкур қарор ижроси лозим даражада таъминланмасдан, қонунбузилишга йўл қўйилган ҳолатлар ҳам аниқланди. Хусусан, "Бойсун Ихтисос таъмир" хусусий корхонаси раҳбари О.Қўзиев Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 27 декабрдаги "Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил учун Инвестиция дастури тўғрисида"ги Қарори билан тасдиқланган, 2012 йилга мўлжалланган Инвестиция дастури асосида умумий қиймати 2 млрд. сўмлик Бойсун туманидаги "Дуоба" маҳалласи ҳудудида қурилаётган Бойсун қишлоқ ҳўжалиги ва транспорт қасб-хўнар коллежи қурилиши

бўйича ажратилган 128,8 млн. сўмлик бажарилмаган қурилиш, монтаж ишларини бажарилган деб кўрсатган. Мансаб ваколатини суистеъмол қилган раҳбар ҳўжатларга сохта маълумотлар киритган ҳолда бюджет маблағларини ўзлаштириш йўли билан талон-торож қилиш жиноятига қўл урган.

Мазкур ҳолат бўйича "Бойсун Ихтисос таъмир" хусусий корхонаси раҳбари О.Қўзиев ҳамда вилоят ҳокимлиги "Ягона буюртмачи хизмати" инжиниринг компанияси мутахассиси Ж.Бекбоевга нисбатан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг тегишли моддалари билан жиноят иши қўзғатилиб, жазо муқаррарлиги таъминланди.

Узун туман прокуратураси томонидан ўтказилган текширишда, тумандаги "Оқмачит" маҳалласида аҳоли пунктини ичимлик суви билан таъминлаш объектида Б.Султонов раҳбарлик қиладиган "Макро глобал сторин-инвест" МЧК, "Янгиқуч" маҳалласида жойлашган сув олиш иншоотини реконструкция қилиш объектида Б.Холмиров раҳбарлик қиладиган "Боботоғ қўйиш" хусусий фирмаси, "Гулистон" маҳалласида жойлашган сув олиш иншоотини реконструкция қилиш объектида Б.Каримов раҳбарлик қиладиган "Саид Нур Де-нов" хусусий корхонаси ва туман маданият уйини мукаммал таъмирлаш объектида Ч.Хўжамулов раҳбарлик қиладиган "Узун сифат махсус қурилиш" хусусий корхонаси томонидан қурилиш ва таъмирлаш ишлари олиб борилаётганлиги, қурилишларни белгиланган муддатда ақунланиши ҳамда талон-торожликларнинг олдини олиш мақсадида Б.Султонов, Б.Холмиров, Б.Каримов ва Ч.Хўжамуловларга қонунбузилишига йўл қўймаслик

Равшан НАМАЗОВ,
Сурхондарё вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи ўринбосари

ҳақида огоҳлантирув эълон қилинган.

Оқоридаги қарорнинг ижроси туман прокуратураси томонидан тумандаги 6-сонли умумтаълим мактаби қошида олиб борилаётган 12х24 метр ҳажмдаги спортзал қурилиш ишларида, 41- ва 65-сонли умумтаълим мактабларидаги капитал реконструкция қилиш ишларида ҳам ўрганилиб, ушбу объектларда ҳам сансалорликка йўл қўйилганлиги аниқланган ва қонунбузилиши, унинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида туман ҳокими номига тақдимнома киритилган.

Қизирқи ва Шўрчи туманларида 2014 йил Инвестиция дастурига киритилган объектларда қурилиш-монтаж ишларининг сусткашлик билан олиб борилаётганлиги, ҳокимлик, банклар ва лойиҳа ташаббускорлари томонидан 2014 йилда саноат, хизмат қўрсатиш ва сервис соҳаси ҳамда қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларини қайта ишлашни ривожлантириш бўйича янги лойиҳаларни амалга ошириш дастури ижросини таъминлашда муаммолар мавжуд бўлган лойиҳалар ўрнига йўналиши, иш ўрни ўзгармаган ҳолда, янги тақлиф ишлаб чиқиш ва тармоқ ҳадваларини тасдиқлаб, юқори идораларга тақдим этилмасдан келинганлиги аниқланиб, туманлар прокурорлари томонидан туман ҳокимлига тақдимномалар киритилди.

Бундан ташқари, вилоят прокуратураси томонидан мутахассислар жалб этилган

ҳолда бюджет маблағлари ҳисобидан ичимлик суви таъминотини яхшилаш мақсадида қурилган, таъмирланган объектларнинг фойдаланишга топширилганлиги, объектларнинг кўрсаткичлари, шу жумладан, қуввати, узунлиги, сийими, объектнинг техникавий ва архитектуравий қурилиш ечимлари ҳамда бошқа ҳолатлари маҳаллий ҳокимлик ва аҳоли иштирокида ўрганилганда, қуйидаги ҳолатлар аниқланди. Жумладан, фойдаланишга қабул қилинган 43 та объектда аҳолига ичимлик суви етказиб берилаётган бўлса-да, бироқ ўтказилган назорат ўтқови давомида айрим объектлардаги ишлар лойиҳа-смета ҳўжатларида назарда тутилган ҳолда амалга оширилганлиги, пудратчи томонидан қўйиб ёзишларга йўл қўйилганлиги аниқланган ва терговга қадар текширув ҳаракатлари ўтказилган.

Текшириш давомида Ангор тумани, Дўстлик маҳалласи ҳудудида пудратчи "Жайхун окс қурилиш бинокор" МЧК томонидан қўшимча 500 метр сув қувури тортилиб, 15 та хонадонда яшовчи 35 нафар фуқарога тоза ичимлик суви етказиб берилиши таъминланиб, уларнинг ҳуқуқлари тикланган. Шунингдек, қайд этилган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш ва келгусида йўл қўймаслик мақсадида мутасадди идоралар ва мансабдор шахсларнинг масъулиятини ошириш бўйича вилоят ҳокими номига ахборот киритилди.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан жорий йилнинг 9 ойи давомида ўтказилган текширишлар натижасига кўра, қонунбузилиш, унинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида 6 та тақдимнома киритилди. 20 нафар мансабдор шахс қонунбузилишга йўл қўймаслик тўғрисида расман огоҳлантирилиб, 4 та жиноят иши қўзғатилди. 1 нафар шахс маъмурий жавобгарликка тортилиб, 35 нафар фуқаронинг ҳуқуқи тикланди.

(Давоми. Бошланиши 3-бетда)

Масъулиятли ва шарарфли иш

Бундан ташқари, қишлоқ ёшларининг бандлигини таъминлаш ва вояга етмаганлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш борасидаги тадбирлар назоратга олиниб, умумтаълим мактабларининг 9-синф ўқувчиларини таълимнинг кейинги босқичига жалб қилиш, қизларнинг эрта турмушга берилишининг олдини олиш, академик лицей ва ўрта махсус қасб-хўнар коллежлари битирувчилари бандлигини таъминлаш мақсадида вилоят халқ таълими бошқармаси, вилоят ўрта махсус қасб-хўнар таълими бошқармаси, "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоят бўлими билан ҳамкорликда ёш фермер ҳўжаликлари фаолиятини мувофиқлаштириш, методик ҳисоботларни юритишда мутахассислар орқали ёрдам қўрсатиш, намунали ёш фермерларни оммавий ахборот воситалари орқали ёритиш ҳамда фермерлик ҳаракати бўйича тарғибот-ташвиқот ишлари олиб боришмоқда.

Ушбу тадбирларни амалга оширилаётганига ҳали кўп бўлмаган бўлса-да, бу борада сезиларли ютуқлар қўлга ки-

ритилди. Биргина мисол, ўрта махсус қасб-хўнар таълими муассасалари битирувчиларини фермерлик ҳаракатида қизиқтириш бўйича олиб боришган тарғибот-ташвиқот ишлари натижасида ўтган йили вилоятимизда ёшлар бошқараётган фермер ҳўжаликлари сони 36 тани ташкил этган бўлса, жорий йилга келиб бу кўрсаткич 52 тага етди.

Маълумки, фермер ҳўжаликлари иш фаолиятининг дастлабки йилларида иқтисодий жиҳатдан кўмакка муҳтож бўлади. Бу борада эндигина тажриба орттириб келаётган ёшларга иқтисодий кўмак билан бир қаторда, фаолиятларини қонунчилигимизга мос юритишларида ҳуқуқий маслаҳатлар ҳам асқотди. Шу боис, ёш фермерларни қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Жумладан, ўтган йили уларга 424 млн. сўм кредит, 39 млн. сўмдан кўпроқ иш ҳақи, 53 тонна ёқилғи-мойлаш маҳсулотлари, 450 тонна минерал ўғит, 114 тонна уруғлик ва

106 гектар қўшимча ер майдони олиниши ҳамда техникалар ажратилишида кўмаклашилганлиги бунинг яққол далилидир.

Бугунги кунда қишлоқ аҳолисининг яшаш тарзини яхшилаш борасида қўллаб-қувватлаш амалга оширилмоқда. Шулардан бири Президентимизнинг 2009 йил 3 августдаги "Қишлоқ ҳўж-ларда уй-ҳўй қурилиши қўламини кенгайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарори ҳисобланади. Унга асосан, жорий йилда вилоятнинг 9 та қишлоқ массивларида 506 та намунавий лойиҳалар асосида уйлар қуриш режалаштирилган бўлиб, ҳозирда 289 та уй-ҳўйлар қурилиши амалга оширилган.

Шу билан бир қаторда, фуқаролар ва юридик шахсларнинг муурожаатларини кўриб чиқиш, ҳал этиш ва фуқароларни қабул қилишни яхшилаш чоралари кўрилди.

Ариза ва шикоятлар асосида ўтказилган текширишлар натижаларига кўра,

мансабдор шахсларнинг 27 та ноқонуний ҳўжатларига протестлар келтирилиб, ваколатли идораларга 21 та тақдимномалар киритилди. 9 нафар шахс огоҳлантирилди. 182 нафар мансабдор шахс интизомий ва маъмурий жавобгарликка тортилиб, жиддий қонунбузарликлар юзасидан 49 та жиноят ишлари қўзғатилди. Етказилган моддий зарарнинг 291 млн. 902 минг сўми ихтиёрий ундирилиб, судларга 1 млрд. 205 млн. 804 минг сўмлик 93 та даъво аризаси киритилди. 702 нафар фуқаронинг ҳуқуқлари тикланди.

Фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, жамият ва давлатнинг қонун билан қўриқланадиган манфаатларини ҳимоя қилишдаки масъулиятли ва шарарфли вазифани даъ этишда прокуратура органлари фаолиятининг барча йўналишларида ишларни фақат қонунларга қатъий риоя қилиш тамойилларига асосан ташкил этиш мўҳим аҳамият касб этади.

«EFFECT REAL GROUP» масъулияти чекланган жамияти барча тадбиркорлик субъектларини, шу жумладан, кичик бизнес вакиллари ҳамда хусусий тадбиркорларни ва жисмоний шахсларни очiq талов савдоларига тақлиф этади.

Савдога Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 25 майдиги "Тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун шартли ва жисмоний шахсларга талов асосида ер участкалари беришга тақдирланган ҳудуд қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги 147-сонли қарори ва Қўша туман ҳўжалиги 2014 йил 10 октябр куни 30-й-сонли қарорининг асосида 2014 йил 20 октябр куни 1206-сонли халқов асосида тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун шартли ва жисмоний шахсларга қўйилган ер участкалари беришга тақдирланган ҳудуд таловга қўйилмоқда.

Автомобилларга сиқилган табиғий газ қўйиш шохбачаси (АГТҚШ) қуриш учун Қўша тумани "Намуна" КФЙ "Бўзқўр" қишлоқи ҳудудида жойлашган 32,33 гектарлик жойлашган 1 донга таъинланган ер участкаси бўлган 1,5 та участкасининг доимий фойдаланиш ҳудуди. Ер участкасига бўлган минимал қиймати 9 485 700 сўмин ташкил этади.

Талабдорлар буюртмаларини қабул қилиш бидирлинона матбуотда эълон қилинган кундан бошланганда ва 2014 йил 25 ноябрь куни соат 18:00да тўхтатилади.

Талабдорларнинг конвертлари Қўша туман ҳокимлиги биносида 2014 йил 26 ноябрь куни соат 11:00да очилди ва шу куни соат 15:00да мазкур ҳокимлик биносида тақдирли энг хилин деб эътифот этилган талабдор ғолиб деб топилади.

Ер участкасига бўлган чекланган (мажбуриятлар олинган) ҳўжўдлар маълум эмас.

Талабдорлар талов ҳўжатларини олиш ва ер участкасига бўлган ҳўжўд қўйилган баҳосининг 10 фоизидан кам бўлмаган миқдордаги закалат пулини "Савдогарон" Фарғона вилоят бўлиминда МФО: 00500, СТИР: 302128329, 2020800704943278001 ҳисоб рақамига тўлашлари керак.

Талабдорлар талов ҳўжатларини энг кам ойлик иш ҳақининг бир баробари миқдорини ҳақ эъзоти олади.

Талабдорлар буюртмаларини билан бирта қуйидаги ҳўжатларини икки нусхада тақдим этади:

— юридик шахслар — давлат рўйхатидан ўтказилган тўғрисидаги тўғривнома нусхаси, ваколатли вакилнинг шахсини тасдиқловчи ҳўжўд нусхаси ва белгиланган тартибда расмийлаштирилган

ишончнома;

— жисмоний шахслар — паспорт нусхаси (якка тадбиркор сифатида фаолият юритиётган жисмоний шахсларнинг давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги тўғривнома нусхаси), ваколатли вакил қатнашган тақдирда, шахсини тасдиқловчи ҳўжатнинг нусхаси, белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома;

— талов ташкилотининг закалат тўланганлиги тасдиқловчи тўлов ҳўжатидан нусха;

— талов ҳўжатлари талабларига мувофиқ тузилиб, муҳрланган конвертларга жойлаштирилган икки нусхадаги талов тақдирли.

Тақдим этилган ҳўжатларнинг барча варақлари талабдорнинг имзоси, агар талабдор юридик шахс бўлса, унинг муҳри ва ваколатли шахсининг имзоси билан тасдиқланган бўлиши керак.

Талов ҳўжатларини олиш учун савдо ташкилотининг манзили: Фарғона шаҳар Аҳмад Фарғоний кўчаси 43-уй 24-хона. Тел: +99895 404 54 84 Веб-сайт: www.effect.uz Лицензия 0094.

Хизматлар лицензияланган

Qishloq Qurilish Bank

Барча юртдошларимизга қуйидаги янги омонат турларини таклиф этади:

"Устоз" — омонатга маблағлар 4-6 ойга қабул қилинади;

"Баракали мавсум" — омонатга маблағлар 2-6 ойга қабул қилинади;

"Файзли" — омонатга маблағлар 4-6 ойга қабул қилинади;

"Яхши ният" — омонатга маблағлар 12-24 ойга қабул қилинади.

Ушбу омонатларга қабул қилинган маблағлар учун ҳисобланган фоизлар ҳар ойда тўлаб берилади.

"Талаба" омонатга маблағлар 14 ойга қабул қилинади ва ҳисобланган фоизлар ҳар 3 ойда тўлаб берилади.

Қуйидаги омонат турлари намунавий лойиҳалар асосида қурилаётган уй-жойларни олувчи фуқароларни қўлаб-қувватлаш мақсадида жорий қилинган:

"Мадад" — маблағлар 12 ойдан кам бўлмаган муддатга қабул қилинади;

"Хонадон" — маблағлар 1 йилдан ортиқ муддатга қабул қилинади;

"Қурилишга бошлангич бадал" — муддати 1 йил.

Сизнинг омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади.

Сизнинг омонатингиз:

- ✓ солиқ ва мажбурий тўловлардан озод;
- ✓ маълумотлар сир сақланиши тўлиқ кафолатланади;
- ✓ эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда;
- ✓ миқдори чекланмаган.

Мурожаат учун телефонлар:
(+99871) 150-76-53, 150-39-93
www.qqb.uz

Қишлоқ қурилиш банк — фаровон ҳаётингиз хизматида!

Хизматлар лицензияланган

ҲУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР!

«Асака» банк

қуйидаги муддатли омонат турларини таклиф этади:

миллий валютада:

«ФАРОВОН ТУРМУШ»

Омонатнинг сақланиш муддати 12 ой. Ҳисобланган фоизлар омонат очилганда ёки омонат муддати тугагандан сўнг тўланади.

«ТЕЖАМКОР»

Омонатнинг сақланиш муддати 12 ой. Ҳисобланган фоизлар ҳар ойда коммунал хизматлар ва бошқа тўловларга йўналтирилади.

«СОҒЛОМ АВЛОД»

Омонатнинг сақланиш муддати 24 ой. Ҳисобланган фоизлар ҳар чоракда ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

«МУСТАҲКАМ ОИЛА»

Омонатнинг сақланиш муддати 18 ой. Ҳисобланган фоизлар ҳар ойда ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

хорижий валютада:

«ШОДИЁНА» (АҚШ долларида)

Омонатнинг сақланиш муддати 24 ой. Ҳисобланган фоизлар 12 ой ўтгандан сўнг ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

«СТАБИЛЬНЫЙ-1» (ЕВРОда)

Омонатнинг сақланиш муддати 12 ой. Ҳисобланган фоизлар омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

Шу билан биргаликда «Асака» банк 90 дан ортиқ турдаги миллий ва хорижий валюталарда қулай шартларда омонатларни таклиф этади. Омонатларни банкнинг барча филиалларида расмийлаштириш мумкин. Мурожаат учун телефонлар: 120-39-81, 120-39-60, 120-39-63.

Филиаллар	Код	Телефон	Филиаллар	Код	Телефон
Тошкент шаҳар филиали	371	120-83-13	Наманган вилоят филиали	369	226-94-75
Автотранспорт филиали	371	120-39-95	Навоий вилоят филиали	436	223-54-32
Шайхонтоҳур филиали	371	140-39-36	Зарафшон филиали	436	573-18-78
Юнусобод филиали	371	221-80-67	Бухоро вилоят филиали	365	223-71-94
Сирғали филиали	371	258-67-49	Бухоро шаҳар филиали	365	770-11-27
Тошкент вилоят филиали	371	120-84-13	Самарқанд вилоят филиали	366	231-08-86
Анджон вилоят филиали	374	224-40-96	Афросиёб филиали	366	221-77-56
Асака филиали	374	233-13-69	Қашқадарё вилоят филиали	375	221-12-93
Фарҳод филиали	374	226-97-53	Сурхондарё вилоят филиали	376	770-82-12
Фарғона вилоят филиали	373	224-70-83	Қорқалпоғистон филиали	361	770-60-59
Марғилон филиали	373	237-12-37	Хоразм вилоят филиали	362	226-97-78
Олтиариқ филиали	373	432-10-11	Сирдарё вилоят филиали	367	225-44-03
Қўқон филиали	373	552-61-04	Жиззах вилоят филиали	372	226-43-11

Барча омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади.

Сизнинг омонатларингиз:

- ✓ солиқлар ва мажбурий тўловлардан озод;
- ✓ маълумотлари сир сақланиши тўлиқ кафолатланади;
- ✓ эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда;
- ✓ миқдори чекланмаган.

«Асака» банк
сармоянгиз сақланиши
ва кўпайишини кафолатлайди.

Хизматлар лицензияланган

Эҳтиром

Инсон ҳаётга келибдики, ўзидан яхши ном қолдиришга интилади, оиласи ва яқинларининг ундан фахрланиб юришлари, шунингдек, ўзи яшаб келаётган жамият манфаатлари учун тинимсиз меҳнат қилади. Бу эса, ўз-ўзидан бўладиган иш эмас. Бунинг учун йиллар давомидаги тинимсиз изланишлар, белор туналар ортдаги машаққатли меҳнат талаб қилганли.

Бир неча йил мобайнида бир жамоада меҳнат қилиб, бу вақт давомида кўплаб шогирдлар тайёрлаган, ўз иш тажрибалари билан барчага намуна бўла олган инсонлар ора-мида талайгина. Бундайларни биз устоз дея улуғлаб, улардек бўлишга ҳаракат қиламиз.

Тахририятимизнинг ёши улуг инсонларидан бири Бах-

тиёр Назаров бугун табаррук 60 ёшини қарши олмақда. У киши 36 йилдан ортиқ вақт давомида журналистиканинг турли соҳаларида фаолият юритиб, аynи пайтда "Huquq" газетаси тахририяти бош муҳаррири ўринбосари лавози-мида меҳнат қилиб келмоқда. Ёш ҳамкасбларимизнинг

кўпчилигига устозлик қилиб, журналистика соҳасининг сирасорларини ўргатиб келаётган, кўп йиллик тахрибга эга бу инсон, талабчанлиги-ю ўта меҳнатсеварлиги билан ҳодимлар орасида ҳурмат қозонган. Шу ўринда у кишининг бир қарашда арзимасдек туюладиган, аммо анча-мунча ёшларимиз ўрнат олса арзийдиган бир жиҳатини таъкидлаб ўтиш ўринли бўлса керак. Масалан, Бахтиёр аканинг бирор марта ишга кеч келганини эслай ол-масликдан ташқари, бундан ол-ўн беш йиллар аввал Бўка ту-манининг чекка бир ҳудудидан ишга ярим соат олдин етиб келишининг ўзи ҳам бу инсон-нинг ўз вазифасига қанчалар

масъулият билан ёндашиши-дан далолат беради.

Ҳа, инсон етарли обрў-эътиборга сазовор бўлиши учун йиллар керак бўлади. Бу-нинг учун нафақат машаққатли меҳнат қилиш, балки каттага ҳурматда, кичикка эса иззатда бўлишдан ташқари, бошқалар-га ўрнат бўлишдек ҳислатга ҳам эга бўлиш лозим. Ҳар бир касб ўзига яраша масъулият ва меҳнат талаб этади. Айниқса, журналист қаламининг ўткир-лиги, вазифасига масъулият билан ёндашиши, меҳнатсе-варлиги ҳамда касбига бўлган садоқати билан ҳам эътироф этилади. Бахтиёр Назаров жур-налистика соҳасининг ҳар бир жанри бўйича катта тахриба-

га эга, айниқса, публицисти-ка, интервью, репортаж, шарҳ ҳамда илмий мақолаларининг ўқимишлилиги, долзарблиги киши эътиборини тортади.

Бахтиёр Назаровнинг фи-докорона меҳнатлари беса-мар кетмади, албатта. Жумла-дан, у киши Ўзбекистон Рес-публикаси Президентининг 2000 йил 25 августдаги Фар-монида кўра "Шухрат" меда-ли билан тақдирланган, шу-нингдек, Республика Бош про-куратураси раҳбарияти томо-нидан бир неча бор рағбат-лантирилган.

Қадри устозимиз Бахтиёр Мамадович! Табаррук ёшин-гиз муборак бўлсин! Сизга узоқ-умр, оилавий тинчлик-товушлик, мустақам соғлик, хонадонингизга файзу-барак-тилаб қоламиз.

Шогирдларингиз

Спорт

«Арсенал» Педрога қайта қизиқмоқда

"Арсенал" клуби раҳбарияти яна "Барселона" ҳужумчиси Педрога қизиқиш билдира бошлади.

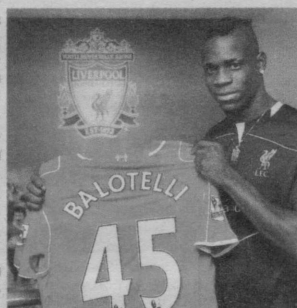
Лондонликлар ёз фаслидаёқ ҳужумчини ўз таркибларига қўшиб олишга уринишган эди. Аммо якунда "Барселона"нинг бошқа ҳужумчиси, яъни Алексис Санчесни сотиб олишганди. Педронинг трансфер қиймати 32 миллион еврога баҳоланмоқда.

Педро жорий мавсумда Испания чемпионатида 10 та учра-шувда майдонга тушиб, бир бора рақиб дарвозасини ишғол қилган. Луис Суареснинг май-донга қайтиши Педронинг захи-рада қолиб кетишига сабаб бўлиши мумкин.

Балотелли яна Италияга қайтиши мумкин

Англиядан Италияга қай-тиб, жорий йилда яна инглиз клубига ўтган Марио Балотелли келгуси йил боши-даёқ ўз ватанига қайтиши мумкин. Англиянинг "Ливер-пуль" клубида муваффақият-ли тўп сура олмаётган "Су-пер Марио"га бу мавсумни кўнгилдагидек ўтказ-ма-ётган Италиянинг "Наполи" клуби қизиқиш билдирмоқ-да. Клуб футболчига 10 млн. фунт беришга тайёр.

Эслатиб ўтамиз, ёзги трансфер мавсумида "Ливерпуль" Балотеллини "Ми-лан"дан 20 млн. евро эвазига сотиб олган эди.

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси ва Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилик Маркази прокуратура фахрийси Зоя Бакшеева турмуш ўртоғи

Николай БАГДАСАРЯНнинг

вафот этганлиги муносабати чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси, Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖЖДЛҚК департаменти ҳамда департаментнинг Наманган вилоят бошқармаси жамоала-ри ва Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоат-чилик Маркази департамент фахрийси

Ўбайдулло МИРЗААБДУЛЛАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати унинг оила аъзоларига чу-қур таъзия изҳор қилади.

Испанияда энг яхшилар аниқланди

Испанияда ўтган мавсум якунлари бўйича мукофотлар-ни топириш маросими бўлиб ўтди.

"Реал" ҳужумчиси Криштиану Роналду Испания чемпио-натининг 2013-2014 йиллар мавсумининг энг яхши ҳужум-чиси деб топилди. Бундан ташқари, португалиялик футбол-чининг "Валенсия"га урган голи мавсумнинг энг яхши голи деб эътироф этилди. Шунингдек, 29 ёшли футболчи ўтган мавсумнинг энг яхши ўйинчиси деб топилди.

"Атлетико"ни чемпионликка олиб келган Диего Симео-не эса энг яхши мураббий деб топилди.

Шунингдек, турли номинациялар бўйича қуйидаги фут-болчилар мукофотландилар:

Энг яхши дарвозабон — Кейлор Навас ("Реал")
Энг яхши ҳимоячи — Серхио Рамос ("Реал")
Энг яхши ярим ҳимоячи — Лука Модрич ("Реал")
Энг яхши ҳужумкор ярим ҳимоячи — Андрес Иньеста ("Барселона")

Фэйр-плэй (клублар) — ("Реал Сосьедад")
Фэйр-плэй (футболчилар) — Иван Ракитич ("Барселона")
Йил топилмаси — Рафаэль Алькантара ("Сельта", "Бар-селона")

Ўз ўрнида Испания чемпио-натининг энг яхши ўйинчиси бўлган Мадриднинг "Реал" клуби ҳужум-чиси Криштиану Роналду билан боғлиқ яна бир маълумотни кел-тириб ўтаск. Португалиялик фут-болчига жорий йилнинг 6 ноябрь куни ўтган мавсумнинг энг яхши тўпурагига аталган "Олтин бут-са" соврини топирилди.

"Реал" клуби ҳужумчиси ўтган мавсумда 31 та гол уришга эриш-ган. Жорий мавсумдан бошлаб "Барселона" футболчисига ай-ланган, ўтган мавсум эса "Ливер-пуль" сафида тўп сурган Луис Суарес ҳам 31 та гол уришга эришган эди. Уругвайлик ҳужум-чига аталган "Олтин бутса" 15 ок-тябрь куни унга топирилган эди. У билан бир хил натижа қайд этган Роналду эса мазкур сов-ринни 6 ноябрь куни қабул қилиб олади.

Эслатиб ўтамиз, Криштиану Роналду учинчи бора энг яхши тўпурагига аталган соврин соҳи-бига айланди.

«МЮ» ўз тарбияланувчисига харидор

"Стоук Сити" ҳимоячиси Райан Шоукросс фаолиятини "Манчестер Юнайтед"да давом эттириши мумкин.

Англиянинг 20 карра чемпиони бўлиш "қизил ибليسлар" марказий ҳимоячиларнинг жароҳатлари туфайли жамоанинг ёшлар таркибидаги ўйинчиларидан фойдаланишга мажбур бўлмоқда.

Эслатиб ўтамиз, Шоукросс "МЮ" тарбияланувчиси ҳисобланади. Ушбу мавсумда Шоукросс 9 та ўйинда майдонга тушиб, битта гол урган.

Интернет хабарлари асосида Мақсудали ҚАМБАРОВ тайёрлади

Huquq
yuridik gazeta

Muassis:
Ўзбекистон
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:
Jahongir Jur'atovich
MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:

Hakimboy HALIMOV
Muxtor ZOIROV
Gulnoza RAHIMOVA
Baxtiyor NAZAROV
(Bosh muharrir o'rinbosari)
Kamoliddin ASQAROV
(mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,

Faks: 233-10-53,

233-64-85

E-mail:

huquq@huquq-gazeta.uz

Gazeta haftaning payshanba kuni chiqadi.

Sotuvda kelishilgan narxda

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqdir qilinmaydi va egalariga qaytarilmaydi. Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.

«HUQUQ» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.

□ — tijorat materiali.

Reklama materiallarining mazmuni uchun tahririyat javobgar emas.

Nashr ko'rsatkichi

231

Buyurtma S-1255.44 572 nusxada bosiladi.

Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahilalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: M.DUSIYAROVA

Shaharlovchi: A.YAMSHIKOV

Navbatchi: O'.DEHONOV

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.

Topshirildi: 2010 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa ijodiy uyida chop etildi.

Korxona manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida 2009-yil 12-oktabrda 0188-raqam bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-7617

9 772010 761004